

KAMUNIKAT.org

Дзевяностыя forever:
вершы

Бібліятэчка часопісу "Дзеяслоў" – Выпуск 7.
Заснаваная ў 2006 годзе.

Прылуцкі С.

Дзевяностыя forever: вершы. / Сяргей Прылуцкі. –
Мн.: "Медисонт", 2008. – 148 с. – (Бібліятэчка часопісу
"Дзеяслоў" – Вып. 7.)

ISBN

Імя аўтара гэтай кнігі добра вядомае ў моладзевых літаратурных асяродках у Беларусі і па-за яе межамі. Сяргей Прылуцкі – лаўрэат многіх літаратурных конкурсаў і ўдзельнік шматлікіх паэтычных фестываляў. Ягоныя творы друкаваліся ў зборніках і анталогіях маладой беларускай літаратуры, аднак асобнай кнігай выходзяць упершыню.

- © "Дзеяслоў", 2008
© Сяргей Прылуцкі, 2008
© Генадзь Мацур,
мастацкае афармленне, 2008

ISBN

Tabula rasa

I. радзільня

акушэркаю
яна прысутнічала на маіх народзінах
хударлявая маўклівая кабета няпэўнага веку
з павутой ружовых прожылак
на мрамуровым чэрапе
і прыгожым тварам мулаткі
без касы з кароткай фрызурай
прымаючы роды
яна была падобная да сукубы
што высачыла спажыву

я згадаў яе
бо гэта яна адцяла мне пупавіну зубамі
яна выцягнула зь цёмнай і цёплай кануры
у гэты сьвет ідыётаў і мянтоў

але
заўсёды і ўсе
згадваюць рукі маці
гэты імправізаваны "Тытанік"
што закалыхваў на неспакойных хвалях
і старая савецкая радзільня рабілася тваёй alma mater
тваім першым флэшбэкам што сьпее зіготаю болю

там штомесяц
па даўгіх і халодных кафельных калідорах

на металічных вазках вывозілі
маленькіх чырвоных пацучкоў
падобных на кавалачкі сьвежага мяса
на пурпуровыя гронкі папрыкі на зіхоткім падносе
але зблізу
у белых каламутных слоіках кунсткамеры
яны страшылі розум
занураныя ў сон

хаця які там быў розум у мяне смаркача
што сікаў у пялюшкі і смактаў цыцку
самім сваім існаваньнем дамагаючыся няўцямнага
і толькі чорны балахон старое мулаткі
маёй госьці з будучыні
яе ссохлыя рукі-палачкі й круглыя вочы
уладна гіпнатызавалі
паціху забіраючы па кавалку
спачатку пальцы потым нагу левую правую
руку левую й правую геніталіі ныркі пячонку лёгкія
страўнік вантробы
мячык сэрца
і толькі ў апошні момант
ад нястачы кіслароду са страху
знутры
вырываўся ратавальны крык

II. садок

ён завязвае неслухмяныя боцікі
седзячы на падлозе ў вітальні
перад вялізным вокам люстра
што нібы выхавацелька
сочыць за кожным рухам

ён ідзе да шатні
бярэ свой капялюшык вятроўку насоўку
і па дарозе ў садок
дагнаўшы цёмную й рухавую

сьветку юлю марыйку
сканфужана й сарамліва брыдзе побач
нібы сабачка

ён ня любіць калі яму кажуць глупствы
(звычайна дарослыя
схільныя да спрашчэньняў)
будаваць у кутку піраміды нашмат цікавей
за ўсе іхнія *ранішнікі ды ёлкі*
ўсе гэтыя ціхія гадзіны
неядомыя й прэсныя кашы

ён глядзіць як ягонья раўналеткі
юркі андрушкі сярожы
б'юцца бегуюць жаляцца няні
і думае якія ж яны ўсе прыдуркі
(некалі тата сказаў так слухаючы навіны)

ён чакае калі прыйдзе восень
каб зь вялікім букетам
і ў белай кашулі з гальштукам
увайсьці нарэшце
даверлівым неафітам
у той невядомы й таямнічы (о ілюзіі)
панельны будынак ведаў

III. першае каханьне апошняя чвэрць

пачыналася школа лінейкай і зьменным абуткам
прапускаючы ўсіх праз плавільны тыгель сталоўкі
дзе сьціраліся межы між смачным
здоровым і гідкім
і ўсе нашыя веды былі бясплатнаю мышалоўкай

мы ўпарта зубрылі што гансы далёка не андэрсены
але на кантрольнай завальваўся кожны чацьверты
усе тыя міклухі маклаі мазаі ды амундсены
вечна дзесьці кудысьці плылі і блыталі карты

і нашто нам былі інтэгралы купалы ды ігрэкі
для бацькоў? атэстату? прэстыжу?
міфічнае будучыні?
выдумлялі дарослыя новыя подплыя хітрыкі
толькі хатні параграф на злосьць
заставаўся нявывучаным

ды які ўжо там нафіг *on duty today* якія граматыкі
калі ў думках адно баскетбол і красуня-дзяўчына
у якое ўжо ўгледзеў ня толькі бюсьцік ды майткі
і якую кахаеш даўно зь невядомай прычыны

Пасланьне да маладога вертэра

Ты ня ведаеш чаго чакаць ад лёсу:
з працы выкінуць за п'янку ці дэбош,
станеш гопнікам, падсядзеш на “калёсы”,
прадасі апошні макінтош,
малады няўрымсьлівы гаўрош.

Ты дагэтуль не пабачыў пірамідаў,
не ўзышоў на беласьнежны эверэст,
край атлантаў і зямля карыятаў
не патрапяць у тваю дзясятку “best”.

Ты памрэш, малы, далёка не ў парыжы, —
бо, на шчасьце, не прарок і не герой, —
а ў звычайным сьветлагорску ці нясьвіжы,
праклінаючы жыцьцёвы гемарой.

Бо ня быў нідзе, ня ёсьць, ды і ня будзеш,
пажыцьцёвы пэтэвэшнік-абармот.
Тупа зь лярвамі здароўе каламуціш.
Раскаваны пачатковец-ідыёт,

спадзяешся на шчасьлівыя расклады:
купіш колы і з бутэлькі выйдзе джын,
санта клаўс мільён падорыць на каляды,
прэзік лопне й прэзідэнтам стане сын.

Ты жывеш у атачэньні імпатэнтаў,
бізнэс-лэдзі, мікі маўсаў, чаўнакоў,

далакопаў, копаў, хачыкаў, студэнтаў,
супермэнаў і астатніх чувакоў.

Ты зь дзяцінства марыў лётаць на камбайне,
стаць ды-джэем, і сэнсэем заадно;
нават зараз, завісаючы ў он-лайне,
летуценіш пра чырвонае “рэно”,

пра бамонды і рашучасьць джэймса бонда,
пра жанчыну, што кахацьме да труны:
не за бабкі, а за так, нібы джаконда.
Пра жыцьцё безь падарасаў і вайны.

Ты за сонца, што загляне у ваконца,
за галодных, што заглядваюць у рот,
за каросту, трыпер, сіфіліс у штонцах.
За прыгожы горад-сад-і-агарод.

За гарэлку й цыгарэты без нацэнкі,
фізкультуру і здаровы лад жыцьця,
каб заўжды была на піве пенка,
каб мінала міма распачы ладзьдзя.

За саюз братэрскі бусьліка зь цімошкам,
за суцэльны карнавал і галівуд,
каб каты таўсьцелі і ня мёрлі мышкі
і заўсёды раскрываўся парашут.

Каб – купацца ў малацэ і шакаладзе,
каб расьлі каноплі – я іх так люблю!
Каб зьявіўся невядомы камікадзэ
і зрабіў краіне мёртвую пятлю.

Мой адзіны, мой любімы і харошы,
хай тваім учынкам будзе умалот!
Хай гульня прыемнай будзе і прыгожай
і натхненне выдае адно джэк-пот.

Мроі, мроі...

Раскавана й няспешна, нібыта ў рэкламе,
непрыкметны мужчынка залазіць у джып.
“Ах-паскуднік-які!”, – засмучаецца мама.
Я ж вачыма да формаў мустанга прыліп.

Таніроўка, высокія колы – ах, мары!..
Ён імчыць, ён ляціць у шыкоўны *night club*.
Мама лаецца брудна, зьмяніўшыся ў твары,
і ня бачыць такое красы. А магла б.

Зрэшты, што яна бачыла, мілая мама,
ці магла што прыкмеціць у чэргах па хлеб.
Вунь пэжо, сітраэны й любімы мой самы
порш-карэра, магутны і гожа як Фэб!

Атлетычнага корпусу бляск металёвы,
зоркі дыскаў, напружаны ўнутраны гул.
За такога зрабіць што заўгодна гатовы.
Гэта – густ. Гэта – стыль і прэстыж. Гэта – cool.

Я свой шлях не праехаў яшчэ да паловы –
мне шаснаццаць з паловай гадоў усяго.
Уяўляю: сядаю ў аўто сваё з клёвай
цёмнавокай дзяўчынкай, зь якой – ого-го!...

Як па масьле пракацімся ноччу Берлінам
(немцы – асы што тычыцца аўтадарог).

Можа, склеп у Марселі наведем вінны
ці ў Жэневу заскочым, нібы незнарок.

Гэта ўсё і наўна, і сьмешна, і горка.
Заўтра з раніцы – школа. Кантрольны дыктант.
Здам экзамены – зьеду хутчэй на заробкі.
Імігрант, гастарбайтэр, няўрымсьлівы Дант?

Тут ніяк не займець мне карэры й кар’еры, –
пражывацьму гады і бухацьму з нуды.
Лепш туды, дзе зьвіняць залатыя крузэйра.
І – ня думаць вяртацца сюды.

Арфей

Ты, цемра, што мяне радзіла...
Р. М. Рыльке.

Як і заўжды, на Варшаўскім мосьце
выходзіш з машыны.
Сапсаваны, сапсэлы канвеер мытні,
сябры, знаёмцы...
Цыгарэта за цыгарэтай зь відам на рэчку,
памежныя вышкі,
на зьмяінае тулава чэргаў, ярмарку жарсьцяў.

Гэта былі няўяўныя зборышчы душ,
якія сноўдалі каля шапікаў з дрэнным фастфудам
і ўзіраліся скрозь туман у адным кірунку.
Цямнела вада за адхонам. Больш не было нічога.
Хіба што зарасьнікі й прывідныя лясы.
Мост над вірамі, шэрае люстра неба.
А ўдалечы – між аўто, людзей, прасталытак –
быццам планкі бар’ераў на стадыёне,
віднеліся абрысы шлагбаўмаў.

Ноч, ледзьве ня раніца; дрымота й чаканьне гадо
ў бурлівым варыве моў, дыялектаў і рас:
скрыні з карэйцамі, партыя сьвежых лаосцаў.
А вось і ён, твой дзяжурны зьмены, мытнік гермес:
“ваш квіток”, “кіруйце на трэці шэраг”,
“калі ласка, пашпарт”.
Свае абавязкі выконваў, як і належыць:

пакуль душу маю разьвярэдзваў позіркам, тут жа
спрактывавана абшукваў аўто.
Нават потым (па ўсім) трывога, нібы сабака,
не адставала і бегла заўсёды побач.

Але большасьць – тутэйшыя:

дзядзька са століну, цётка
зь відамлі, два маладзёны з чарнаўчыц, нібы цытаты
з адной і той самай кнігі. Сьвітанак і кава з хатдогам.
Метамарфозы лёсаў чаруюць вока.

Вось ты і маеш тую *нібыта-свабоду*,
што блукае па венах і падвышае ціск.
Зьнерваным арфеем ганяеш да беластоку,
а твая эўрыдыка – палонная ў царстве айчыны.
Пад нагамі ніякае глебы – яе й не было ніколі.
“Гэткім гандлем ты мецьмеш свой мінімум”, –
кажа пагодак,
выхаванец хіп-хопу, свабоднага сексу й бясчасься.

Што ж, і ў гэтым схаваныя
пэўныя праўда і шчырасьць.
Бо яго зая...лі, давялі да апошняе рысы
іхні ментарскі тон, засьцярогі, іхнія будатрады,
іхні цёплы куток з муштакамі, сном і гарбаткай.

Атрымаўшы патрэбны штамп, зьнікаеш за даляглядам:
са сваімі сумнівамі, верай, каханьнем,
жыцьцёвай мэтай.

Калі ты малады – кайфуеш з уласнай няведы.
Аднак і ў яе, як і ў візы, аднойчы сканчаецца тэрмін.
І тады дзяхурны гермес спыняе і кажа, найпрост у вочы,
абыякава й патрабавальна: “Вяртайся”.

І ты едзеш назад, каб неяк уладкавацца
качагарам у штольні аіду, пад бок да сваёй каханай.
Таму колы аўто пажыраюць кавалкі дарогі дамоў
няўпэўнена, мякка й цярпліва.

Дэкарт па-беларуску

прыемна штовечар выходзячы на балкон
назіраць як родны мікрараён
жыве насуперак дурацкай фразе – когіта эрга сум –
як для мяне занадта саманадзейнай
відаць дэкарт не стаяў ніколі ў чарзе
не адказваў за свой базар
у яго часы не было закусачных і лавак каля пад’ездаў
зрэшты і саміх пад’ездаў таксама яшчэ не было
ён ня быў на футболе на матчах раённага кубку
і ня ведаў пякучага болю ад заточкі
ў цёмным завулку
і наогул што можна сказаць пра мужчыну
які не любіў вандраваць
ён проста сядзеў і думаў што многа чаго разумее
але насамрэч глыбока памыляўся
бо жыцьцёвы атракцыён працуе сам па сабе бо ён
аўтаномны і мысьліць тут абсалютна лішняя справа

дэкарту варта было б уладкавацца
на завод падымацца а пятай раніцы
піць з мужыкамі ў шатні па пятніцах
за перамогу “Тарпеда” ці за той жа дзень ведаў
штодня ён бы мінаў прахадную –
пралетарскую браму мудрасьці – празь якую
замест глыбокіх пасажаў выносіў бы пад паліто
цікавыя гайкі цьвікі пасаціжы...

а думкі думкі яны як гарбата на падваконьні –
хутка астываюць і губляюць смак

Пралетар-зонг

Вось і настала гадзіна,
калі ў галаве, бы турбіна,
гудуць твае мары ды юры.
І думкі – тупыя, бы куры.

Ты зранку, пас...аўшы ахвотна,
ідзеш на завод, бесклапотна
пярдоліш дэталі за дэталю.
А ўвечар – сваю Наталью.

Ёй дарыш цукеркі ды цацкі.
Азартна, па-заліхвацку,
спускаеш у клубах заробак, –
юнак, пралетар, недаробак.

Жадаеш зрабіцца банкірам,
быць сябрам Міног і дэ Ніра,
піць грапу, ня ведаць грыпу,
грэць дупу ва ўласным джыпе.

Ад гэткай херні рамантычнай,
аніяк жа цябе не датычнай,
бухаеш у таньненькім бары,
пасья – у дварох пад гітару,

дзе трызьніш ня цурыхам-рымам,
але найбанальнейшым крымам,
і лезеш, прымроішы мора,
пасікаць у зарасьцях флары.

Супермаркет адзіноты

Ірэне Карпа

*"Hoping for the best, but expecting the worst
Are you gonna drop the bomb or not ..."*

Alphaville.

Сястра, мы з табою расьлі пад штандарам мілосьці.
Спажывалі напоі ня думаючы пра колькасьць.

Мы жылі ў акопах нянавісьці, у джунглях жарсьці.
Мы любілі мінулае зьнішчыць, а потым скласьці.

Мы трымалі самоту ў клетцы са злосьцю разам.
Мы разьнесьлі па безьлічы вёсак і гарадоў заразу

лёгкадумнай свабоды. Мы клялі мяшчанскія норы.
Мы ня ведалі меры, бо ў сэрцы шумела мора

нерастрачанай дзікай пяшчоты. Сястра, мы сталі
чым і хацелі стаць – засечкамі на забрале

у бяздарных кіхотаў, у пафасных ідыётаў.
Нам для бунту былі без патрэбы гарматы і роты.

Так, жыцьцё назьбірала ў кошык сумніўных рэчаў.
Так, мы ведаем зараз, што час можа адно калечыць.

Нам, сястра, толькі зараз адкрылася трэцяе вока:
да перамогі – паўкроку, і гэта цяпер – далёка.

Дзевяностыя forever

*...добры часы погані часы – вони залишала шанс
Сяргій Жадан.*

Шчасьлівай дарогі – кажаш ім – знойдземся як
і матаеш назад касету вулічнага юнацтва
дзе бязладны гоп-стоп у раёнах горкіх на смак
дворыкі крамаў сны малалетніх лярваў
сьляпое РБ дзевяностых амнезія нерваў

Цяпер ужо звыклімі сталі бунты падлеткаў
аўганская шмаль нянавісьць уцёкі з дому
засталіся трывогі твае палахлівыя сьведкі
страх прыхаваны пад скурай разборкі урыўкі фраз
старая факін мараль што скарысталася з нас

Школа нам не дала нічога набор алоўкаў
форма паёк пара дзяжурных ведаў
сінтэз нагляднай батанікі й фізпадрыхтоўкі
прэла за шыбамі сонца й шалела ртуць
у венах цнатлівых ад піянерскага “Будзь...”

Сэрцы пустыя нібыта прылаўкі сельмагаў
дзеці прамзон і вялікіх пустых стадыёнаў
толькі і ёсьць у вачох што наўная прага
стаць футбалістам банкірам ці лоўцам сноў
зробіўся грубейшым твой слоўнік душа – пагатоў

Ад каханьня цяпер толькі дзьве пустыя абгорткі
барацьба ў душы ўвайшла ў стадыю зацяжнае

на перапынках смакуючы формы порнаакторкі
пераходзіў зь дзеўкі на дзеўку з класу ў клас
твой пратэстанцкі Бог багоміў джаз

Зірні твае раўнагодкі ўжо заскокваюць у цягнічок
і матляюць рукамі – давай не тушуйся пацан
але ўгледзецца лепей – табе ў цалкам іншы бок
на вакзальнай лаўцы парамі сьпяць галубы
ўсё што робіш робіш інтуітыўна – абы

Бо гатовы жыцьцёвы план грашыць сафізмам
маўляў чарапахі хутчэй сьгаюць вяршыняў
маўляў у ахілаў адны панты і харызма
і ў пятках душа падпішы пане фаўсьце кантракцік:
садок вэ-нэ-у галімая праца раптоўны інфаркцік

Ці пра гэта чытаў ты ў мастацкай літаратуры
але розум хутчэй шануе законы джунгляў
за сьцяною бухае твой пралетарскі гуру
у надвор’і нязьменны прагноз: сьпёка й залевы
у позе лотасу тупа сьдзіш пад дрэвам

Ападае лістота з сакуры то бок зь вішні
атрымаўшы грыв-карту сьбры адлятаюць у вырай
мо чарговы тэракт рыхтуе алах-усявышні
і таму мо апошні раз патэлефануй дамоў
усё нармальна мама нармальна шоў маст гоў он

lucky strike

чаго табе заўсёды хацелася –
каб ніколі не нагіналі ракам
каб жыцьцё заставалася
непрадкавальным як цыклон
і чыстым як лёгкія немаўляці
але цябе маюць цябе пастаянна маюць
працадаўцы чыноўнікі – заўсёды
сябры і каханья – час ад часу
і ня важна што выходзіць у выніку –
адсутнасць грошай і сувязяў у першым выпадку
або галімы прыход ад галімага амфетаміну ў другім
бо ўсё адно ты той каго выкрасьлілі
са сьпісу запрошаных
каго паклалі на аперацыйны стол
і пакінулі без наркозу

уся сістэма нагадвае вайсковыя вышкалы
дзе тваё жыцьцё гэта халяўны паёк
які ўсе намагаюцца сьпі...дзіць

бо гэта асноўная практыка выхаваньня
бо ты вымушаны нечага шукаць
напрыклад каханьня так каханьня
а каханьне як вядома нібы сабака –
аднойчы ўцякае трапляе пад машыну
або захворвае на шаленства і яго забіваюць
папросту выводзяць у лес і пускаюць кулю ў сэрца

ты вымушаны нешта мець
напрыклад працу так безумоўна працу
ты ламаеш ногі псуеш вочы і слых
рвеш адносіны з душой мяняючы яе на сьпецоўку
і стабільныя пенсійныя адлічэньні
а ў гэты час прэзідэнт бос
прафсаюзныя сукі і сусед адначасна
трахаюць цябе трахаюць
а калі не цябе дык тваю дзяўчыну дакладна

будучыня гэта прыдумка
дзярж. інстытутаў і карпарацыяў
ня думай пра будучыню –
гэта бясплатны дадатак да гнілой галавы
цябе проста трымаюць за лоха а калі трэба і за яйцы
таму ідзі на барыкады
будзь заўсёды з тымі хто не клапоціцца пра мараль
хто ніколі не складае праграмы наперад
бо любая зададзенасць – пройгрыш
будзь з тымі каго ў бардэль вядзе адзінота а не пажада
а ў магілу – трагічны выпадак
які далёка далёка ня выпадак але наступства таго
што цябе нагінаюць ракам
пастаянна нагінаюць і
трахаюць
трахаюць
трахаюць

навошта патрэбны мёд цярпеньня
калі ёсьць пякучая мята злосьці?
навошта сьвятыя зь іх стыгматамі
калі бог што жыве з табой у адным інтэрнаце
рыхтуе няверным татальны страйк?

In the death car we're alive

сярэдзіна дзевяностых.
за касай стаіць звычайны завочнік
факультэту фізічнай культуры.
але ж з урокаў жыцця і з таннай літаратуры
усім добра вядома,
што ў аазіс бензіну і нафты проста так не трапляюць;
што за поясам у яго поўная абойма;
што за ягонай душой даўно ідзе паляваньне;
што за сьпінай нехта стаіць і нагадвае пастаянна –
“чувак, жыцьцё яно падобнае на бензбак,
бяз нашага паліва ты ня варты ні цэнтру”.
а ён маўчыць.
як прафесійны гімнаст
ён спрабуе знайсці раўнавагу
між сёньня і заўтра.
між сьветам чужых і жывых грошай
і сваіх, але мёртвых, корэшаў.

*з партатыўнага радыё быццам прывід
выпаўзае Lou reed так гэта ён
геніяльны стары Lou reed
студэнт адкаркоўвае пляшку віскі
і робіць вялікі глыток*

потым, як у гангстэрскім кіно,
пад'язджае аўто
на хаду расстрэльваючы вітрыну,

школьніка, маладую жанчыну
і некалькіх дальнабойшчыкаў,
што зайшлі за бутэрбродамі і малаком.
“сукі” – рычыць студэнт,
выпаўзаючы з-пад прылаўка.
“сука” – рычаць гангстэры ў сваім шасьцісотым
і зьнікаюць за паваротам.

*чароўнае радыё пераходзіць на iggy pop'a
яго чуюць сабакі што грабуцца ў сьметніцах
чуюць копы
яго чуюць нават мёртвыя ў гандлёвай зале
чуе харон што прыехаў па іх на сваім
тагасьветным аўтамабілі
in the death car we're alive – паўтараюць яны
не зусім разумеючы
што гэта ўвогуле значыць*

і раптам у дальнім канцы стаянкі ён заўважае пару.
яна папраўляе панчохі, быццам толькі што мела
секс, а секс яна мела,
секс яна мела дакладна –
у найбліжэйшым падлеску, зьехаўшы з трасы.
такое мроіцца ў 14 або 16 –
каб было небясьпечна і сумна,
абавязкова павінна быць сумна.
як гэта звычайна бывае ў жыцьці.
як звычайна бывае ў таннай парнусе.

*ім хапае двух стрэлаў двух кароткіх імгеньняў
выжывае мацнейшы казаў дарвін
выжывае мацнейшы паўтараў кіплінг
студэнт урубае радыё запальвае папяросу
і едзе туды дзе
стаіць прахалодная раніца восені
і сонца бы газавы выхлап
распушчаецца ў паветры*

Vigilia

кожны сьнежань перад калядамі
жыцьцё нібыта робіцца сьвятлейшым
быццам сьвяты Пётр прыадчыняе сваю браму
і райскія промні кранаюцца нашых твараў
і тады верталёты падаюцца ўкормленымі анёламі
што патрулююць паветраныя калідоры
а неба – бясконцым сюррэалістычным фільмам

але я заўсёды ў сябе пытаўся
нашто яны тыя каляды і хто іх наогул чакае
нашто яны наркаманам –
у іх свае каналы прасьвятленьня
нашто спартсменам –
у іх свой трэнер і ім ня трэба другога
і нават для рэлігійных фанатыкаў гэта толькі
бясплатная рэклама іхняй
сьвятой карпарацыі

бо пакуль сьвятар прамаўляе
не – пакуль сьвятар адпрацоўвае
свой новы BMW і месца
ў райскай наменклатуры
у гэты ж час
у якой-небудзь раённай лякарні
малады акушэр прымае роды
ў маладой прыгожай цыганкі
зьверху б'е ў вочы хірургічны сафіт

а вуліца поўніцца сабачым брэхам
і пакуль сьвятар мае рукі
перад сьвяточным банкетам
дзяўчына ўцякае ў невядомым кірунку
у свой таямнічы табар
ніхто ня ведае яе імя
зрэшты гэта нікога і не хвалюе
потым па хлопчыка прыходзяць трое з КМБ –
Камітэту Ментальнай Бясьпекі
і забіраюць туды дзе яму
ніколі ня стаць месіяй
яго чакае жыцьцё – густое як кроў і сухое як хлеб
і ў ім для яго толькі дзьве дарогі –
фрэзероўшчыка 5 разраду
або фрэзероўшчыка 6 разраду
і ня важна што ён выбярэ
бо які тут нафіг выбар

ягонай бібліяй будзе стос порначасопісаў
а паствай сябры і проста пітушчыя незнаёмцы
мецьме палюцыі комплексы крызіс сярэдняга веку
класічны набор класічнага лузера
і само па сабе гэта ня дзіўна але небясьпечна
бо аднойчы такіх як ён знаходзяць мёртвымі
з расхрыстанымі рукамі і нагамі
на балконе забруджаным галубамі

і што б ні казалі
апосталы бацькі альбо твой участковы
забудзь усе заповедзі
і пастарайся палюбіць
гэты кашмар

11-я заповедзь

палячы ўвечары на балконе
зь відам на задні двор прадуктовае крамы
ня думаеш ні пра што
проста назіраеш як каты
нібы злыя духі
б'юцца ля сьметніцы
за кавалак лівернай кілбасы
а рабочы электралямпавага заводу
выпіўшы за шапікам фаўст пладовага
нясе дахаты мех цыбулі
каб парадаваць жонку
каб жонка ня біла
каб жонка хаця б любіла
калі ўжо каханьне
20 гадоў як паслала іх абох падалей

а на лаўцы за домам
пад гітарны бой
дзяўчаты робяць мінет
а пацаны згадваюць Лёху з "Мантаны"
і помста сьпее пад іхнімі
чорнымі курткімі

дапаліўшы цыгарэту ідзеш на кухню
п'еш малако
і чуеш як сусед зьверху
твой школьны ваенрук
б'е жонку галавой аб кафель

пена будняў

ідзеш дадому пасья працы
і вячэрняе места як вопытны наркаман
запускае цябе ў свае вены
і нібыта нічога – нібыта ўсё складваецца
але насамрэч нічога ня складваецца
ніколі нічога ня складваецца
усё распадаецца – як той будынак на рагу
як сям'я суседзяў зь пятага паверху
што здала маці ў вар'ятню і шукае прычынаў
але прычынаў няма прычынаў ніколі няма
ёсьць алкаголь і боль –
магчыма адзінае што ратуе ад ілюзіяў
і дзейнічае не па графіку
грамадскай прыбіральняй сьвету:
“мёртвыя – налева жывыя – направа
і вялікая просьба змывайце за сабой”

Калыханка

Вось і казачцы канец,
хто ня слухаў – на гаўбец!
Скокні ўніз, прыляж на дно,
скуль нічога не відно.

Скончыўся крэдыт надзей –
банк збанкрутаваў – хутчэй,
не марудзь, бяжы адсюль,
упарты і адчайны нуль.

Сьпяць і мышкі, і стрыжы,
сьпяць анёлы у душы.
Скарыстайся гэтай хвіляй –
метраў 50 пад кілем –

жахні ў казачны тунель.
Хлопча, ты засеў на мель:
зацякае ў трумы страх,
кліча ў цемру голас-маг.

Пакладзі ў бутэльку ліст.
Ты – вандроўнік, ты – турыст.
Скончыўся пусты круіз:
зараз шлях дадому – ўніз.

II. Дывертысьменты, напісаныя пад кайфам.

У дарозе, пад кайфам

*I am a passenger
Iggy Pop*

Краявіды ратуюць ад скрухі й нуды,
выпадковым маршрутам імчыш не туды,
але ў цалкам адвольным напрамку.
Бо жыцьцё і прырода – праявы гульні,
пару тыдняў шалёных у лёсу сыцягні
і свавольнічай бесьперастанку.

Сьвінафермы, ангары – някідкі той фон,
што знутры вырывае прыглушаны стогн,
натуральны ў тутэйшых шыротах.
Кожны ночны ліхтар – нібы казачны эльф.
Непаўторны палескі жаночы рэльеф
пазбаўляе спакою і цноты.

Гэты край выклікае іронію й жах.
Як выходзіш і чуеш у тамбуры пах
адпаведных інтымных секрэцый,
сэрца поўніцца злосьцю. Часовы сусед
запрашае на доўгі й дурны тэт-а-тэт.
І ў кішэні – апошні сестэрцый.

Ноч, вакзалы, лясы – букалічны ландшафт.
Краявіды тутэйшыя – чудны варштат,
каб пазбавіцца шкодных ілюзій:
у акне сузіраеш сумбур і калаж,

то быў пляж, а праз хвілю калгасны міраж,
дзе – калгасьнік накідаўся ў зюю.

Сьвет падобны на казачную карусель.
І падсеўшы на гэты шалёны кактэйль
зь небяспечных інгрэдыентаў,
будзеш вечным наркотам. Вандроўным катом.
Непатрэбнымі стануць здароўе і дом –
гэты вечны гарнір хэпі-эндаў.

Сны-кавалкі. Прадмесьцяў брутальны бязлад,
дзе пануюць убоства і матрыярхат,
а дзяцей вырабляюць па п'янцы.
Як казаў улюбёны Букоўскі: “Любы
ідыёт мае права на шчасьце, абы
той ня быў мудаком і засранцам”.

Сьпяць фальклорныя цёткі з пружанскіх мясьцін;
праз адсек выюць песеньку бацька і сын,
і жыцьцё, бы задымлены тамбур,
увабраўшы гісторыйкі нечых няпрых,
па маршруце старым паўтарае свой рух
і фартуне ўцісквае хабар.

Аніколі ня скажаш дакладна: за што
любіш дух кантрабанды і моцны настой
з дыялектавых лекавых траваў.
Кожны рынак мясцовы – малы бабілон:
там штурхаюць, паклаўшы на страх і закон,
мірыяды кустарных тавараў.

У правінцыі зьнік рамантычны налёт.
Праз галечу, закінутасьць, страх, недарод,
штовачэрнія махачы-тосты
традыцыйна кладуць на штомесячны план.
Тут у кожным раёне свой родавы клан –
местачковая коза ностра.

Тут самота – паўсюдны галімы рэфрэн:
ён гучыць у размовах, ліецца са сцэн
непаўторным айчынным дэфектам.
І няважна, адкуль гэты культавы плач –
ім заражаны кожны тутэйшы смаркач,
кожны акр тутэйшага гета.

Салаўіны джэм-сэйшн лунае ўгары.
Адзінокі цягнік паўз раўніны й бары
перавозіць таемныя грузы.
У статычным экране азёраў – блакіт.
І настолькі пі...дата, што – кленчыш крэдыт
у сваёй незгаворлівай музы.

Але ўвечары, гледзячы на зарапад,
правінцыйны аматар прыгожых балад,
цыгарэтку запаліш нясьпешна
і адчуеш, як скоўвае холад башку,
як лягчэе ад казачнага парашку...
і становіцца тупа і сьмешна.

Рандэву з краявідам I

Ад ранку, калі на Міцкевіча
лістота, павольна і велічна,
нібы самагубца з даху
ці з коміну, падае ўніз,

я бачу як людзі з торбамі,
двугорбыя і аднагорбыя,
напружана крочаць натоўпамі
у рабочы свой парадыз

міма самотных нарыкаў,
сьветлафораў, сьметніц, ліхтарыкаў
на свае гіганцкія фабрыкі
немавед для чаго.

Не хапае ім, бач, арганікі.
Насалілі ім, бач, батанікі.
Усё карціць пабачыць Салонікі,
Рым, Парыж і вяршыні гор,

хоць ня ведаюць ні арабскае,
ні японскае, ні гішпанскае,
ні ангельскае, ні нямецкае.
Толькі "money" і "fuck".

Выдумляюць якіясь канструкцыі,
вырабляюць у ложках фрыкцыі,

песьцяць комплексы і амбіцыі,
пераблытаўшы “густ” і “смак”.

Нехта звыкла капае гароды,
росьціць дзетак нязнанай пароды,
мацярыцца на ўладу й багоў ды
задуменна чухае бок.

“Пераспала з Ільлём у амбары”.
“Дзе вы бралі муку?” – “На базары”.
“Кажуць, хутка тут будуць татары”.
Местачкова-сялянскі лубок.

Я ж ад верасья і да верасья
бесклапотна блукаю па беразе,
пазіраю ў ваду, куды ўлезеш
ды й ня вылезеш больш.

На абодвух бульварах прасторных,
у дварох пастарэлых і хворых,
дзе ў дрэваў татальны пострыг,
ты як вош.

Назіраеш, бяздушны патрыцый,
як наўкола лайно іскрыцца.
І матыў зьніадкуль бярэцца,
як у злодзея нож.

Рандэву з краявідам II

(Тэрапія местам)

Ад цэнтру да Лебядзінае,
самае ўскраіны места,
ехаць, амаль паўгадзіны,
паўз скрыні пад’ездаў, віньеткі
універсітэцкага саду,
пагоркі мастоў, табакеркі
крам, проста хворыя хаты,
начныя бары і храмы,
могілкі ценяў, былыя
гімназіі і казармы,
шапіто залатыя кілімы
ля самай ракі, завулкі
і вуліцы паўжывыя...

Выйдзеш на самым апошнім
прыпынку, дзе дрэвы енчаць
пад вокнамі сотняў палат,
напоўненых процьмай астматыкаў,
паўінвалідаў, неўротыкаў,
сімулянтаў і сіфілітыкаў,
што чакаюць вяртаньня назад.

І ад гэткай чароўнай эклектыкі
адчуваеш: зь ягонае метрыкі
цябе аніякі ласьцік
аніколі ня здолее скрасьці.

Рыжскія секстэты

Вось манах ідзе у рызе
па старой каменнай Рызе
пад трамвайны перазвон.
Замак, Домская катэдра,
рэстараны ў стылі “рэтра”,
“sorry”, “ja”, “alas”, “pardon”.

Мадэрновыя будынкi,
лес латыскае лацінкi
ды падлеткавы жаргон.
За гаворкай у пасажах
пані й спадары паважна
праганяюць кавай сон.

Ты выходзіш на *Varona*,
турыстычная варона,
пераходзіш цераз мост:
зьлева – статуя Свабоды
(водгульле паганскіх стодаў)
азіраецца на West.

Вось – музей народных казак,
крамкі сувеніраў, масак,
пяцізоркавы гатэль.
Вокны бюргерскіх кватэрак
сузіраюць гнуткі бераг,
супермаркетаў артэль.

У паветры – водар мора,
пад зямлёй – піўніцы-норы.
Голкі шпіляў, баржы прас.
Ноч. Пустыя амбасады.
Паркі, цёмныя прысады.
Valdemara. Brivibas.

Тут жывуць, глядзяць у неба,
лічаць золата і срэбра,
фабрыкуюць новы міт.
Еўрапейскі задні дворык,
дзе таксама, як і Ёрык,
адыходзяць у нябыт.

начны кракаў

асі і пятру

гэты бар мо чацьверты – піва гарэлка ром
немагчыма спыніцца а піць дык бракуе моцы
мы ўсіх прыгадалі вертава кейва ваячка
і міжваенны джаз і румынскую парнаграфію
цяпер час дадому але ногі вядуць да сарціру –
я раблю сваю справу кірую потым да выйсьця
дзе трымаючыся за сьцены даўно чакаюць калегі

kurcza хадзем на танцпол кліча нейкая дзеўка
ёй зараз файна а мне ўжо даўно херова
іграе галімы *Prince* а за столікам побач
бухаюць марціні стройныя афіцыянткі
я бяру свой чырвоны *rall mall*

і праз акно кнайпы
гляджу як сярод падпітага тлуму
брыдзе у тумане калматы прыблудны сабака

быццам героі вестэрну азіраемся ў залу
і моўчкі выходзім

гэта ня места а нейкі брадвейскі мюзікл –
ілюмінацыя сьпевы шолах вялікіх грошай
ля бюргерскіх палісаднікаў я зноў адліваю
задраўшы вочы на сінюю зорную коўдру
ды выю на месяц з самоты альбо па п'яні

мы разьвітваемся ля стадыёну
што ляжыць між будоўляў
авальным зялёным возерам
чуваку ў мухасранск агнешцы таксама няблізка
я іду паўз раён малалетніх футбольных фанатыкаў
што згуляюць табой у футбол бязь лішніх словаў
бо начная выправа як эксьпедыцыя Кука
з адзінай істотнай папраўкай –
ты ведаеш густы тутэйшых абарыгенаў

Intercity

Едучы паўз гатэлі, бардэлі і школы,
паўз баракі зь людзьмі невядомага полу,

паўз іржавыя склады, заводы і звалкі,
разумееш, чаму прабадзяўся там змалку.

Па мастох, дзе падлеткі папальваюць траўку,
па мясьцінах, дзе блытаюць Кафку і каўку.

Там, дзе сонца выходзіць шыкоўнай Манро.
Там дзе месяц вісіць нерухомым зэро.

Ты імчыш у нікуды – бутэлька ў руцэ.
І шалёныя тыдні, бы муха цэцэ,

замест сну ліхаманку даюць назамен;
расплаўляюць тугу, бы трубу аўтаген.

Усё, што ведаў, ты ведаў хіба напалову,
і таму, нібы зьвер у руках Зьвералова,

у вагоне ляжыш, паўтараючы мантры,
а ў суседнім купэ тупа рэжуцца ў карты.

Нібы трупы, ўсплываюць далёкія згадкі,
гарады, пацалункі, разборкі і п'янкі...

Галава – быццам шумны вялікі паштамт:
невядома, дзе твой і хто твой адрасат.

А жыцьцё, нібы гангстэрскае кіно,
перамешвае ў купу дабро і лайно,

таму цела й душы тваіх Боні і Клайд
уцякаюць пасьпешліва за далягляд.

Sunshine reggae

У кракаўскім парку – спакойна:
на лаўцы паліць студэнтка,
задумліва й вельмі павольна.
Наводдаль, нібы статуэткі,

стаяць падазроныя поцы –
іх думкі пахіствае вецер...
І сонца, галімае сонца
манетай блішчыць на паркеце.

Няўзнак завісае, бы Windows,
пейзаж, западаючы ў памяць.
Стаіш, юны кракаўскі Мідас,
ня ў сілах нічога ня прагнуць.

Зайшоўшы ў краму – унізе,
ля кінатэатру й управы –
шукаеш, нібыта ў кнізе,
ядомыя рэчы і стравы.

Выходзіш і чуеш адразу,
што нешта ня так і ня тое:
таемныя твары і фразы,
і места – такое, такое...

Што тут найлянівейшы дэрвіш
і той зь ненайгоршае касты.
Што й сам пакрысе вар'яцееш
ад лішку бясплатнага шчасьця.

азія для бедных

сabraўшы валізы ты зноў пакідаеш пенаты
лядоўня пустая ў вітальні стаіць пенелопа
ужо ў самалёце згадаеш апошнія кадры
расстаньня з усім што кахаў і чаго ўжо ня варты
адчыніш лэптоп і падлучыш да сеціва душу
прашэпчаш малітву і скажаш “папа” абаронцу

бо ў аэрапорты ніяк не пускаюць анёлаў
там ціха і вецер іграе дысьпетчару сола

унізе дрымотныя землі і кукалкі местаў
драпежнікі ў засені дрэваў і птаства ў гмахах
вечны хаос тавараў і лёсаў на шумных рынках
рыс на вільготных палёх і сполахі

ў цёмных зрэнках
а твой самалёт бы кліент пад нажом хірурга
не падгледзець ніяк
што трымае гасподзь у планах –
пасадачная паласа бы тунель ў тагасьвецьце
таксоўка плыве па дарозе бы човен па Леце

няма там экзотыкі што б ні казалі турыстам
тамтэйшыя гейшы як нашыя першыя ледзі
там рады злачынцаў
бы нашы дзяржаўныя сходкі
а моры як брудная нарач ці дняпро ў паводку
там ёсьць залатая сярэдзіна дзіўнага стану

калі разумееш усё не сказаўшы ні слова
а чорнае неба агромністае і жывое
бы іншапланетная база плыве над табою

бо азія гэта дэ сад і мазох у квадраце
там адбываюцца рэчы што лепш і ня бачыць
яна бы відзежа як дальняя гіпербарэя
нібы матылёк у загадкавым сьненні сэнсэя
стаіць нерухома цярпліва чакаючы знаку
і ёй невядомыя стомленасьць літасьць спагада
азія гэта ня толькі пустэльні і гарады
бо азія сьмерць прыходзіць і забірае “туды”

белавежская адысея

андрэю адамовічу

абавязкова камрад мы туды патрапім
у самае сэрца цемры блукаць мем там дзе
не працуюць законы джоўля і хамурапі
дзе тагасьветная брама дзе гад на гадзе

там ноч спускаецца старажытнай багіняй
на магічныя палі і зачараваныя вёскі
дзе ў хатах жывуць адно зьвяры і расьліны
дзе ад рэчак чуваць страшэнны плёскат

там людзей амаль што няма яны памерлі
і гушчар захапляе сады галодным монстрам
абавязкова камрад мы трапім куды і хацелі
на гэты лясны чарнакніжны востраў

Black Sabbath in Lemberg

українським сябрам і сяброўкам

усё было брутальна і прыгожа
як у кнігах Ірвіна Ёэлша
мы хадзілі па дахах і вуліцах
адчайнымі маладымі дэрвішамі

нашыя целы былі як львоўская ратуша –
з шырокімі наркатычнымі калідорамі
мы падымаліся па вінтавой лесьвіцы
на неба за казачную мандрагораю

мы ездзілі на тралейбусе па ўласныя душы
ў месцы дзе заадно гублялі і розум
слухалі галасы ня чутныя для астатніх
палілі жыцьцё бы чарговую папяросу

мы насілі на шыі грахі нібы талісманы
але ўрэшце выжылі што выклікае подзіў
каштавалі плады ўзаемнай самотнасці
клікалі бога цемры і ён прыходзіў

адысея-2007

вяртаешся дадому пусты і стомлены
высыпаеш з кішэняў дробнае сьмецьце

пыльны тэлевізар – стары лісьлівы сабака –
ліжа табе ногі твар

ківач сэрца
хістаецца адзінокім шыбенікам

маўчыш бо хочацца выць
ад нікчэмнасці сітуацыі –

ёсьць ты але няма люстра каб упэўніцца ў гэтым
ёсьць трывога але заўсёды замоўчвае галоўнае

сьвет расплываецца бензінавай плямай
па возеры тваёй сьвядомасьці

навокал лайно ты гэта выдатна ведаеш
але ўжо ня ў стане адчуць дзе яно дакладна

III. Душэўныя пакуты выхаванца С.

маладосьць

заўсёды за нешта церпіць выплёўвае зубы
позірк яе падобны на танныя дымныя клубы

словы і жэсты – пругкі электраправод
зараду ейнае жарсьці хапіла б на цэлы горад

калі яна вые – ператвараецца ў ваўкалака
няспынна рве прадзіва руплівым паркам

выходзячы аўтаспынам лавіць каханьне
трапляе ў аўто да дэманаў расчараваньня

вечна шукае выйсьця з лабірынтаў здрады
любы дабрабыт ей – штучнае эльдарада

яна той дэкор ад якога ніякай карысьці
той авель якога ўжо забівалі калісьці

бо рэчаіснасьць цынічная шлёндра бля!
тыя шчыпцы якімі выцягваюць немаўля

маладосьць – гэта ўпарты наўны шахід
што сьніць парадыз хоць навокал – аід

Крызіс сярэдняга веку

*"I think your fine
everybody loves a loser"*
Morcheeba

Пі гарэлку, вучы чужаземныя мовы,
зарабляй на кватэру, на жонку, на сьмерць.
Твой жыцьцёвы сюжэт абсалютна ня новы:
будзеш ціха шалець, неўпрыкмет вар'яцець.

Дзеці сыйдуць. А ўсе сябрукі-карэфаны
ператворацца ў прывідаў. Што ж, не бяды.
Але раптам, аднойчы, выходзячы з ванны
зразумееш, што лепш захлынуцца, й тады

зьнікне ўсё. І за гэта нічога ня будзе.
А пакуль што – жыві й не бяры ў галаву.
Твой лінейны маршрут – дзень выходны і будзень –
ўжо ідзе пад адхон. Ты ня паліш "траву",

толькі ў снах назіраеш крывавыя сцэны.
Любіш спорт, цішыню і душэўны камфорт.
Але, ўскрыўшы аднойчы ўначы сабе вены,
будзеш рады, што скончыў свой жыцьцязварот.

Памяці сябе

/

Ні філін, ні жаўрук, але заўжды паміж.
Няўдалы блазан, палахлівы віж.
Заснуць на ўлоньні зла альбо – усё адно –
на кію завязаць вузельчыкам радно.

Дарма, ўсё што ёсьць – дарма,
пазалочаная турма.
Калі ў сэрцы ня месьціцца пекла
дык і Бога ў ім няма.

І нічога няма страшней,
як ляжаць пад адкрытым небам
і ня мець у тым небе патрэбы;
чуць: у гмаху бліжэйшых вербаў
уздыхае стары крумкач.

Што ратуе, дык толькі зьмірэньня –
ўнутрымышачна і ўнутрывенна –
асьвяжальны сьмяротны раствор.
У кавярнях, на плошчах, у порце
несупынна трываеш, у поце,
пажыцьцёвы свой прыгавор.

//

Не апраўданы нічым, нікім не асуджаны,

пракладаеш маршрут: не паўкружжамі,
але цёмным тунелем,
рэек рэбры змыкаючы на пазванках.

І ні мапа, ні компас, ні зорнае неба
не падкажуць ні рытму, ні кшталту, ні тэмбру
перастуку няроўнаму ў аорце,
што фальшывіць на кожнай ноце
і бярэ свой аброк.

Не знайсці нідзе лекара – ўсюды адно дактары.
Таму б'юць у званіцах гартані ў набат званары,
хоць на целе – ні раны.
Што ж, сядай у вагон, праклянні свой вакзал,
што ніколі ні есьці, ні спаць не даваў
і трымаў на аркане.

Места

Дастань з-за кніг тытунь і выйдзі на балкон.
Зірні: вось места, што ўзяло цябе ў палон;

ні руднікоў, ні штольняў ягоных аніяк
ты не пазьбегнеш, бо яно сваіх сабак

па сьледу пусьціць і, дзе б ні знайшоў свой схоў,
вяртацьмешся назад пад бразгат ланцугоў.

Сюды, у парк, падобны на паркан, у бар
шматлюдны, на вакзал, на плошчу, на бульвар;

ад гэтых месцаў, болю, трызьненья ўначы,
сумніваў, трывогі, маўчанья, бязьвер'я, як ні крычы,

не ўратуе бліжні, бо сам, як і ты -- ілот,
прыкуты да тутэйшых узгоркаў, лагчын ды балот.

Тут межы як чыньнік лёсаў; няспыннаю чарадой
аўто імчаць па Варшаўскім мосьце па-над вадой;

стаяць на рагох гандляркі, паволі падае сьнег
і нерухома пад плотам ляжыць бухі чалавек.

Intermezzo

Што ж, напэўна, той час надыйшоў, калі на павекі
сон ня цісьне ўжо, але прысядае на вейкі.

І, адпачыўшы, нябачны, ляціць у вакенца.
І аркестар працягвае граць сваё *intermezzo*.

Ад любых перамен я чакаў аднаго – наступстваў.
У лясох перад зімовай сьпячкай становіцца пуста:

заміраюць птахі і халаднеюць воды.
Што, бяспрэчна, сьведчыць пра пастаянства прыроды.

Я на нешта калісь спадзяваўся. Калоў арэхі.
Слухаў усё і каго заўгодна, але – ня рэха,

ад якога дрыжэлі ўначы аконныя рамы.
І якое заўсёды блыталася пад нагамі.

Застаецца цяпер толькі моўчкі стаяць на тэрасе
і глядзець, як чыёсьці аўто
аддаляецца кропкай па трасе.

Квест

Ня варта, дружа, наракаць на лёс,
і безь цябе хапае нешчасьліўцаў; кроз
настольны каталог даўно
ўжо складзены і кожны
перабірае мары па адной,
тавар уважліва ацэньваючы. Можна

парадаў гэтых і ня слухаць – доўжыць
свае нікчэмныя пакуты, з той жа
ўпартасьцю займацца ананізмам
душы, якая, нібы птэрадактыль,
не перажыўшы пэўных катаклізмаў,
у рэшце рэшт загнулася. Ні дактыль,

ні ямб з анапестам, ні іншыя прылады
ня выкажуць ніякае спагады
твайму няшчасьцю, што да скону
таемным спадарожнікам хадзіцьме за табой.
І невядома, што скажуць нам нашыя клоны.
Нам, якія звыклі чуць “Адбой!”

замест “Дабранач!” ды ўздымаць на шчыт
свае хваробы. Прыхаваныя пад шат
ядвабам дзеўчыны вабноты
цябе, як і мяне, хвалююць, дружа, больш
за нечы енк: па першай ноце
ты чуеш фальш, то бок – парадны марш

вантробаў. Як і раней, падмена
слова славаю цяпер ня ёсьць падманам.
Мы выраслі на вуліцах, таму нам
падобныя высновы і заявы
зь дзяцінства раньняга знаёмыя. Карану
начытаўшыся, арабы сёньня зь явы

гатуюць эклектычны вінегрэт.
Ня ўсім народам падабаецца мінет.
Цяплее. Эскадрыльлі птахаў
вяртаюцца ў паўночныя краіны.
“Бывайце”, – кажуць ім эміры й шахі.
Прырода адыходзіць ад ангіны.

Глядзі, на плечы начапіўшы ранцы,
да школы цягнуцца маленькія зас...анцы;
вяртаюцца пасьяла начных спалук
дамоў аматары лібертынажу.
Ды мужыкі за крамай п’юць шмурдзюк
на тле індустрыяльнага пейзажу.

Паціху выпаўзае сонца, дзьме норд-вест;
жыцьцё ізноў распачынае квест,
дзе ўсё залежыць ад цябе самога;
дзе кожны кілер, анархіст і скейтэр
вядзе сваю гульню – няма нікога,
каго ня вабіць прывід перамогі.
Удыхні паветра і націсьні “enter”.

Pange, lingua!

Калі я выйшаў прагуляцца, быў звычайны
лянівы ранак уікэнду – час найлепшы
для дзівакоў, бадзягаў і для закаханых,
што ў пошуку асобных словаў для асобных
эмоцый кажуць безьліч глупстваў файных.
Ва ўлоньні часу, бы зародышы сьляпяя,
мы бачым толькі ўласную трывогу,
адчужанасьць, якою сьпелім розум
і, покуль маладыя, заглушаем гулам
каханья. Ідучы паўз хмарачосы дрэваў,
паўз бары бласлаўнае распусты,
я радаваўся лёгкасьці сваёй. Наводдаль,
плылі на поўдзень велічныя хмары. Кожны:
хто выбудоўвае са школы ўласны лёс,
хто занурыўся ў лабірынты асалоды,
хто ў радцы выбраў для сябе здаровы сэнс –
шукаюць паратунку ад сябе.
Калі ўжо немагчыма быць кім ёсьць,
так фантастычна й клёва – ўгледзець, што любая
дарога – гэта выйсьце. Раніцой бясслоўнай,
раскрыўшы сьвету ваканіцы глузду й цела,
адчуць сябе нованароджаным і выпадковым,
Адамам, што яшчэ ня стаў Адамам. Тым,
хто шчэ ў вітальні будучага дня.

Сталеньне

У.Х.Одэну

Зірні на рэчы без агіды, як гандляр
на рынку ці афіцыянт у бары
на кліента; і няма чаго крывіцца ад дурнога
густу мас ці, свой мізэрны дар
эксплуатуючы, усхваляць любога
сустрэчнага рамантыка. Мы ведаем цану
ўсялякім культам; звыш належнага дасюль
працэнты аддаем, здавён на месца
пакутнікаў трымаючы браню,
чакаем рэйсу туды, адкуль
назад жывымі нас ніколі не прывезьці.
Ад народзінаў вінныя сьмерці.
З радыёгімнам устаем і,
як гадзіннік, завёўшы сябе, працягваем жыць;
добра ведаем вартасьць свайго дабрабыту.
Як вяртаемся з працы, ад разгубленасьці і стомы
ў люстэрку ня можам разгледзець адбітак.
Вартыя жалю нашыя спробы малітвы:
за сьняданкам-абедам-вячэраю вочы
уздымаем да сьвежых навінаў на тэлеэкрane.
І сьвятар, не пускаючы ў сэрца сумніву,
са сваім непарушным “О, Пане!”,
аніяк не адкажа сабе, чаго ад жыцьця ён хоча.

Тры вершы паводле Роберта Фроста

I. Выбар

Стаў бы я гандляром несумленным, судзьдзём
прадажным, распусным старым сьвятаром,
дык знаў бы дакладна, якое цяпло
і ўтульнасьць прыносіць падобнае зло.

Стаў бы фермерам мужным наўзбоч ад шашы,
манахам, што песьціць разарый душы;
рупліўцам культуры, цудоўным шаўцом, –
хваліўся б паўсюль – *carpe diem!* – жыцьцём.

І вось вагаешся між лёсам тым і тым:
той падаецца слухным, той – благім.

Ды раптам бачыш: кожны ягамосьць
пад маскай застаецца тым, кім ёсьць –
глытае мяса шчасьця й смутку соль;
звычайны чалавек плюс/мінус боль.

II. Упарадкаваньне парку

*“The place is desert and let whoso lurks
in silence, if in this he is aggrieved,
break silence now or be forever silent”.*
R. Frost, “The census-taker”

Зайшоўшы выпадкова ў парк стары
зімку, калі вецер рэзаў скальпелем марозу

сухія рукі й твар, я ўбачыў унутры
заснулага аазісу у ценю высачэзных
акацый, вольхаў etc. двух мужчынаў.
Яны наперавес трымалі бензапілы; сьлёзы –
смалісты мёд – блішчэлі, нібы кроў,
на голых пнях. Я падыйшоў, спытаўся,
і у адказ пачуў: “Наводзім, во, парадак:
зашмат было тут цемры, глыбіня
палохае, таму – во, ачышчаем
ад лісьця глебу, парк ад лішніх дрэваў”.
І я ўявіў сабе прылізаны ландшафт
з дэкаратыўных дрэўцаў ды газонаў,
амфітэатру, ходнікаў, арэляў...
Бяз той што ёсьць таемнасьці прысадаў,
маркоты возера і цяжкае расы
на арматуры пліт, фальклорнае жыгучкі,
птушынага хаосу ў сетках крон, –
я ведаю, упэўнены, жыцьцём перакананы, –
душа схваецца, зьбяжыць,
заб’ецца ў норку...

Я ўсё пакінуў бы як ёсьць:
той мілы кут, дзе цалаваў дзяўчыну,
і лаўку, дзе Кавафіса чытаў;
той халадок, што абуджае страхі,
у засені каштанаў, запусьценьне
мне застануцца роднаю стыхіяй.
Я так хачу, каб змоўклі енкі бензапіл.

Вось так мы і ўцякаем ад сталеньня:
бы дзеці, інфантальна плачам: “Мама!”,
не заўважаючы, што мамы ўжо няма,
што самі ўжо жывем ня так свабодна;
што час-садоўнік з намі зосься,
жалезным шуфлікам, нажніцамі, пілою
гвалтоўна правячы абрысы нашых лёсаў.
Ды ўсё-ткі па-ранейшаму наіўна
не ад сябе – ад сьвету патрабуем

Гармоніі. А сьвет, што сьвет? – нічога.
Ён, цынік, клаў на нас, сьляпых нябогаў.

III. Каменная агароджа

Ён быў – як агароджа з камянёў,
што попельнаю зьмейкаю трымала
мяжу ўладаньяў – гурбы валуноў,
падобныя на рэшткі менш трывалых
за гэты дом палацаў, дзе-нідзе
сьвяціліся драпежнымі хадамі;
не баючыся анічога – ні вадзе,
ні сьнегу зім не здаючыся, цяміў,
што небясьпека не ў гульні стыхій,
але у росьце траў і шуме дрэваў,
што гэты незнаёмы сьвет – глухі
да жальбаў, і таму ахоўваў – зьлева
і справа, адусюды – свой абсяг,
дзе узвышаўся моцы і зьмірэньня сьцяг.

* * *

У. Х. Одэну

Магчымасьць спачуваньня, як слупок
тэрмометру, даўно ніжэй за нуль.
Пахаладнела з тых часоў. Трава любові
счарнела, нівы радасьці сумніў,
як саранча, пажэр. Лясы струхлелі,
аджыўшы век свой і паціху на цьвінтар
іх звозіць лесаруб. Пасьля – маўчаньне.
Узгоркі з попелу. І птушкі па-над імі
у новых гмахх карануюць час.

Усе воды прэсныя зьмяшаліся з марскімі
у мёртвы акіян. Цунамі
дарэшты праглынула астравы надзеі.
На выспах духу грукат і каменяпад;
падобныя да нор зьвярыных –
каля самага падножжа –
пячоры неспакою. Вільгаць і туман.

Восень

Калі вецер
бярэ дрэвы за шыі
і душыць іх душыць душыць
нібы маньяк сваю голую ахвяру

я згадваю школу і жоўтыя трупікі лісьця
якія мы зьбіралі на алеі
і складалі паміж старонак
усё нагадвала нейкую сакральную цырымонію
гэтая пахавальная атрыбутыка
гэтыя хрусткія муміі
і настаўніца таксама была
бы той гербарый
бы тая ахвяра з трылеру
бескарыснай і безабароннай

а восень клала ў кішэню свой іржавы нож
і выходзіла на паляваньне

лістапад
так гэта звалася ў дарослых

Nocturama

Восень-радзільня
з густым вільготным водарам пладоў:
гнілыя паданкі ў чэраве ночы,
немаўляткі-клоны
пад скрыўленым скальпелем месяца;

зь бетоннага ўлоньня места
першы тралейбус –
кывавая ластаўка сьвітання –
на пупавіне тросу
зьвісае.

Вечар звычайных цудаў

Набліжаецца вечар, і ў краму “Прадукты”,
бы валхвы за дарамі, пасья піларамаў,
будаўнічых аб’ектаў, канвеераў, гутаў
йдуць усе па паўлітры свае й кілаграмы.

Зьзяюць, быццам у казачнай хатцы, вітрыны
і сьвятым падаецца стары валацуга,
што, бухаючы з рыльца, дыханьнем нявінным
бласлаўляе штодзённыя клопат і скруху.

Гэты вулей, відмо, эльдарада галодных;
ён падмане, завабіць, нязьведаным цудам
зачаруе, ўвасобіўшы ў стравах лагодных
патаемныя мары працоўнага люду.

Яны моўчкі выходзяць пад цёмнае неба
і, зірнуўшы на зорку, кіруюць паволі
паўз алеі ліхтарняў да сьціплай юдолі,
дзе крычыць немаўля у абдымках Эрэба.

Хутар са слановае косьці

Гэты вечар, данайскі дарунак,
уліваецца ў вушы атрутай.
Сьпі, пачварны мой розум, рыштунак
для душы, пакладзі на пакуты

і на боль. Гэта толькі фантомы,
галаграмы чужых біяграфій.
Імітацыя стомы і комы.
Ладзь уласны унутраны трафік,

што цябе забяспечыць таемнай
кантрабанднай бязмоўнай свабодай –
Афрадытай, красуняю пеннай,
Амфітрытай, багіняй падводнай.

Хай навокал бамжы і калекі,
пі да дна сваю радасьць хмяльную,
пілігрым да няіснае Меккі,
патаемны зайздросьнік Грэнуя.

Апалонавы служка й садоўнік,
іншаземных культур дыстрыбутар,
кшталтавацьмеш запушчаны слоўнік,
свой эдэмскі нязгублены хутар.

Там у засені шчаснага ценю
сны ляткія і будні пустыя
залівацьмеш у вены й катрэны –
carpe diem, штукара, *carpe diem*.

папулярная псіхатэрапія

прыходзіш на рынак купляеш сабе нагавіцы
стылёвыя боты якімі ня грэх ганарыцца

ідзеш а навокал прыўкрасны жывы краявід!
а сэрца – дынамік а сэрца нібы дынаміт

іграе бяздумнае нешта – шалёна й магутна
і купал нябёсаў бы купал твайго парашуту

ніяк не дае канчаткова ў сьвет занурыцца
і камера вока бязжарсна фіксуе драбніцы

а рэчы ў пакеце нібы генератары шчасьця
хоць ведаеш – гэта ня так – ды гатовы пакласьці

сваю галаву і мазгі ў абмен на нічога
бо ўсё тады стане ок і ня будзе благога

ідзеш але нейкія збоі ў псіхічнай сістэме
здымаюць пыталнік у гамлетаўскай дылеме –

бо дома кіруеш да ванны памыцца з дарогі
і топішся там ад адчаю й клінічнай трывогі

Вінтоўка

Палю ў акно. Па галубах.
І пнеўматычная вінтоўка
слухмяна робіць свой “ба-бах”
і птушак падбівае лоўка.

Але, канешне ж, цікавей
было б са снайперкі. Па людзях.
Прыклаўшы опытку да вей,
вяршыць сьляпое правасудзьдзе.

Бо ўсё наўкол даўно ня так.
Пад рэбра смутак ставіць фінку.
І брудная душа-барак
вярэдзіцца бесьперапынку.

Бо сьвет – нібы вялікі цір,
дзе кожны заслужыў па кулі.
Мой Бог – мой кілер і кумір –
вальні па мне зь нябеснай рулі.

Быў паляўнічы – стаў трафей.
Мне ўсё адно: піры, малебны...
Бо доўгі патранташ падзей
пусты і болей непатрэбны.

* * *

На распухлае воблака сэрца –
дохлы нумар – няма чаго скардзіцца.
Праглынуўшы таблетку, зьняверца,
прызвычайвайся цела да кварцу.

У прасьціну лісьця захінуты,
на халоднай зямлі адміраючы,
жуй, зьнясілены болем, прастудамі,
слоў смалу, ад зубоў аддзіраючы.

Немаўля; да грудзей каленямі
грубы кашаль намёртва прыціснуўшы,
прэснага ветру адпі, з вуснаў пенаю
амываючы голас прыцішаны.

Pub-scrolling у пошуку Гармоніі

Андрэю Адамовічу

...а потым па трэцяй пляшцы піўной амброзіі,
мы выйшлі зь цёмнага бару –
зьмяніць дыслакацыю,
ты добра трымаўся, ў мяне ж пачаліся візіі –
бяздомныя бестыі, дэманьы ў форме і з рацыяй.

Пад ногі нам вечар слаўся і зьяўў калюгамі.
“Вітаю вас, лохі!”, –
крычэў ты кожнаму стрэчнаму.
Машыны нявечылі цішу зануднымі фугамі,
я ж нешта гундосіў знаёмцу свайму недарэчнаму.

Фланеры й п’янтосы, мы ўпарта шукалі трэцяга,
бы два дыягены ў натоўпе зь дзьвюма запальнічкамі.
Пад рускі шансон і пад скрушнага Дзюка Герцага
пілі і хмялелі, і вочы сьвяціліся зьнічкамі.

Вясна ўкладала ў далоні манеткі радасьці
й мы весела іх прапівалі пад гоман публікі,
палілі свой “Вінстан” у змроку,
спраўляліся ў зарасьці,
а потым шчасьліва глядзелі на зорныя вуглікі.

Але ненадоўга прыходзіць у сэрца гармонія,
бо зранку ўжо будзе пустэча ў ягоным куфры.
Мы неслі пад рукі свой сум захмялелы, а іронія
блiшчэла ўваччу й сьцерагла ад мянтоўскага шухеру.

аўтаматычная лінія няўдач

жыцьцё паціху ператвараецца ў канвеер
за і перад табою дэбільныя ночы і дні
эмоцыі ўсе даўно нібы выцьвілы веер
і ўсе ўспаміны – атрута вазьмі каўтні

і зноў распачнецца ў сэрцы армагедон
і зьедуць надзеі пад разьвітаньне славянкі
жыцьцё паціху ператвараецца ў хворы сон
у нездаровы прыход адчайнага джанкі

стаіш нібы зомбі а сьвет праязджае міма
аўтобусам што нечакана зьмяніў маршрут
жыцьцё ня сталася ані добрым ані галімым
ты проста нібы размагнічаны болем магніт

Верш перад сном

Сьпяць сузор'і ў задзяку,
сьпяць гароды і заводы,
сьветліць месяц круглай с...акай
навакольную прыроду.
Дрэваў мяккія абрысы,
крыку адзінокі сполах...
Бы ў пятлі, павук павіснуў,
рыхтык на малюнках школьных...
І ў такі адчай кідае,
у такі наждаўн глыбокі,
што жывеш ты па-над краем
гультаём і абібокам,
што няма ў табе геройства
і духоўнага пачатку,
што ня прагнеш волі мноства
аддавацца без астатку.
Там будоўлі ды гадоўлі,
вэрхал корманарыхтовак,
дні сьвяточнае сваволі,
ночы доўгіх панажовак.
Там усё, а тут нічога,
там плады, а тут абломы –
вой, ты, *genius* убогі,
эх, вы, гены-храмасомы!
Так і пражыву бязмэтна
бескарысным маргіналам,
разьліковым дзяржбілетам

нулявога наміналу.
Бо ўнутры ня боль-маркота,
не зьяверанасьці тля –
пруць знутры няспынна ноты:
умца-умца, гоп-ля-ля,
ад якіх ніяк ня сьпіцца;
ты вярэдзішся пад коўдрай,
і Марфей, нібы лісіца,
пранікае ў мозг употай.

IV. Лёгкі жанр.

Хаўтурны санет

Ня плачце... Не таму, што сьлёз шкада.
Што сьлёзы ў параўнаньні з гэткай стратай?!
Памёр Калян, пляткараць – ад інфаркту,
але я ведаю дакладна, што “Агдам”

дабіў яго. Быў добрым суразмоўцам
і як ніхто гуляў у даміно;
любіў глядзець савецкае кіно
і ўладу лаяць нецэнзурным слоўцам.

Няма, Андрэю, адышоў, Ахрэме,
наш рыцар Чаркі й Скваркі назаўжды.
На дне жыцьця быў капітанам Нема –

плыў немавед навошта і куды.
Памрэм ад п'янства, як і ён, – няхай.
Што нам губляць?.. Сьцяпане, разьлівай!

Бізнэс

Мая сяброўка, школьная настаўніца,
жадаючы палепшыць свой бюджэт,
урэшце занялася спекуляцыяй.
Асартымент са сьпірту й цыгарэт

паціху вывеў бедную з галечы.
І ўсё было б о'кеу, але два хлопы
ў тэрэспальскім завулку ўночы

згулялі зь ёй у дрэнную гульню:
паблізу не было ні мінакоў, ні копаў...
Жыцьцём пастаўленая ў позу "ю",

так і памерла. Ўжо халодную,
яе знайшлі у сьметніцы й, бязродную,
збраўшы пашпарт, зачыніўшы візу,
дамоў павезьлі ў цынкавай валізе.

Каліфорнія

West coast. У невялікім бары зорка
паўднёвых штатаў, загарэлая Джанет,
заводзіць публіку; падпітая галёрка
крычыць, раз-пораз сноўдае ў клазет.

Гучыць мелодыя. Афіцыянткі
па століках разносяць джын ды віскі.
Танцорка сьцягвае свой станік, майткі,
нібы яе ад самае калыскі
вучылі забавляць мужчын. Радзімка
на задку, тугія грудкі, лыткі...

Мясцовы папарацы фатаздымкі
таемна робіць ды разносіць плёткі
пра тое, колькі і каму давала.

Каля ўваходу мужны вышыбала
падлеткам прамаўляе доўгі сьпіч
і чуе па сканчэньні: "Son of bitch!".

Нямецкае порна

У кадры фройляйн Марлен без убору
ляжыць у скураным купэ; чацьвёра
гераў (гэтаксама без убораў) без разбору –
хто як – бяруцца за Марлен. З Гаморы

ў Садом баварскі электрычка ймчыць.
За звон манет і шоргат еўра
чаму заўгодна могуць навучыць
апалагеты юру. Паасобку й хеўрай,

з прыладамі і без, нібыта акрабаты, –
Марлен, Вольф, Томас, Гюнтэр, Ганс.
Гучаць з экрану стогны, маты;

рытмічны секс уводзіць іх у транс...
О, малады глядач, хаду рукі ўдвая
паскор і ў курчы выкрыкні: “Ja...ja!!!”

Лаві момант!

Як файна з нуднай лекцыі
ўцячы ў бліжэйшы бар –
гармідар, алкагольны пар –
і воку любыя прапорцыі!

За кавай ці гарбатаю
суседні слухаць дыялог,
ў дэталях уяўляць, як лёг
бы пераспаць з дзяўчатамі,
што колай бавяцца ў кутку.

Хай рот ваш будзе на замку
падчас залікаў, але тут,
знайшоўшы слухачоў удзячных,
пачнеш спрацацца не на жарт:
як звалі Маркса, Карл ці Курт? –
спалохаўшы барменак смачных.

Санеты да Франчэскі

Некалькі словаў пра каханьне

Нас можа разлучыць любая дробязь,
бо мы адно аднога не кахаем –
але ж у цалкам адваротным зноў
пераканаць спрабуеш. Пераспаўшы
са мною пару тузінаў разоў,
ты палічыла: гэта файны доказ
што я ўжо твой навечна. Ані-ні.
Хлусіць ня буду – трахаешся клёва:
і попкай рухаеш, і язычком віхляеш,
бы зьмейка. Але ж фізікі замала
для нараджэньня больш грунтоўных
эмоцый. У душы я – лірык. А цяпер
здымі, Франчэска, майтачкі – я хутка
ўвінчу і паскачу на працу.

У горадзе

Глядзі, Франчэска, што за брыдкая сталіца:
у параўнаньні з букалічным нашым раем,
дзе лес, лілеі ў сажалках, прыгожы сад,
тут – дзікае выцьцё “пажарных” і “міліцыі”.
Мікрараёны спальныя, дзе са дваровых банд
выходзяць куркулі, зайздросьнікі ды мсьціўцы.
Таму наступным разам, дарагая,
паедзем у грыбы. Зірні-тка, аўтамат!
Чакай, вазьму сабе халоднай мінералкі,
бо ад блуканьня па зас...аных дворыках зась-

МЯГ

і, наагул, стаміўся. Зараз дабярэмся,
кульнем па чарачцы, памыемся, бо пах
ад нас страшэнны: скіслы, воглы, даўкі.
Пераканайся, тут усё сьмярдзіць, Франуся.

1, 5 санеты ў самалёце

Зорка Венера ўзышла. Над зямлёю
на вышыні адзінаццаць км
сто сем пасажыраў плюс мы з табою
ляцяць ерапланам у Крым.

Пад намі Ўкраіна й Рэч Паспалітая,
бы пазлы, адна ля другое ляжаць.
Сьпі, мая любая, сьпі, мая лютая,
годзе ўжо ванітаваць.

Што, не да сну табе? Мо, да клазету
варта схадзіць спаласнуцца? Вазьмі,
котка, з сабою газетку, таблетах.
Толькі ня надта шумі.

Хутка ўжо будзем у аэрапорце,
там нас чакае шыкоўны гатэль:
замоўім вячэру й шампанскае ў лёдзе, –
і з тварыку сыдзе бель.

Ну з кім не бывае такога ў палёце,
вазьмі анальгіну са шклянкі адпі:
усё будзе добра, Франчэска, цярпі.

Цісьні на “газ” што ёсьць моцы, пілоце, –
ня сьпі!

Неагатычны трылер

/

Яны былі як спарышы,
нібыта інь і ян:
лічылі шчасьця барышы,
міналі смутку твань.

Яна любіла MTV
і джынсы Levi Strauss.
Пах чалавечае крыві
уводзіў яе ў транс.

Ён, каб усё было цішком,
каханую паіў
сваёй крывёй, як малаком.
Па кропельцы цадзіў –

і з кожным днём, і з кожным днём
яна піла ўсё больш.
Сьвятар палохаў іх агнём
пякельным – толькі горш

ставала хлопцу. Ані God,
ні срэбра не маглі
забіць нячыстую. Ў капот
паклаўшы, у імгле

блукаючы, адвёз яе
канонік да магіл
і на самой ускраіне
жывою ў лёх спусьціў.

Зьвязаная, на роце – скотч,
ляжала ў поўны рост.
І хмары плавалі наўзбоч
і па-над ёй наўпрост.

/

Вазьмі рыдлёўку й ціха кроч
на гарадскі цьвінтар;
сягонья поўня сьветліць ноч,
няма на небе хмар.

Сваёй каханай адшукай
уквецены грудок;
яго старанна раскапай
і срэбраны клінок

альбо асовы востры кол
у сэрца ёй убі:
няхай навечна прыме дол
вядзьмарчын дух. Зрабі

ўсё гэта і забудзь хутчэй
на голас ейны й плоць,
адно калодзежы вачэй
узгадвацьмеш шматкроць.

Народныя матывы

Нам тут – нішто, там тут – ня там,
бо некалі – ні нам, ні вам.
Тады было, але вясной:
на о, на ах, на гэі, на ой.

Вось так. Пад нечым назаўжды
чамусьці толькі да і ды.
Аб чым бы штосьці не магу
сядзець у недзе ні гу-гу.

Дык жэж ужо ж адылі на
уздоўж і ўпоперак яна.
Бяры сюды з-пад гучна гоп!
Ніякі ні. Што ж, маць іх ё... .

Падарожжа на ўскраіну ночы

...під мостом Мірабо не розійдуться кола пільми
Наталка Білоцерківець

Бухі бухгалтар у таксоўцы
імчыць з фуршэту на фуршэт.
Яму херова. Ён кіроўцу,
харону ў кепцы, тэт-а-тэт

нікчэмнага жыцьця палову
выкладвае як на духу;
як бавіўся ды біўся клёва,
пра ўсіх знаёмцаў – ху-із-ху.

Бы мікі маўс у масоўцы,
на схіле дзён – нішчымны лох,
наіўны праўда- й шчасьцялоўца.
Цяпер – што Бах яму, што Босх.

Дом зруйнаваны. “Дах” сарваны.
Ёсьць дрэва, сын і дрэнны сон.
Чытае бібліі-караны;
нібы старэнькі патэфон,

хрыпяць старонкі “...грэшны...грэшны...”
і там, і тут – паўсюль шыза.
Па твары сьлізгае няспешна

празрыста-вязкая сыляза.
Ён дастае з кішэні пляшку,
бы пісталет/балончык/нож,
і п'е, каўтае доўга, цяжка...
Пасьля выходзіць. Валіць дождж.

На мосьце між нязнанных terra'ў
канец маршруту. Fin-de-шлях.
Ані гетэры; й колы цемры,
бы колы пекла, далавах.

Вальс “Крыжачок”

*Толькі нямногія паміраюць ад алкаголю,
большасьць гіне ад неразумнай манеры быцьця*

З цыгаркаю між пальцаў,
плыў вольна і вульгарна
у алкагольным танцы
між лавак і ліхтарняў.

У пантаміме зь ветрам,
якія чуў ён гукі?
Праз кожныя паўметры
рабіў такія штукі,

што нават акрабаты
былі б у захапленні.
Усе ішлі з работы.
А ён – у летуценнях –

ён плыў і на прычалах
глытаў сваю атруту,
сьпяваючы ўхвалы
сваім убогім Брутам.

А мінакі маўчалі,
адводзячы пагляды.
І ў душах высьпявала
банальная спагада.

Ідылія

Цячэ рака. Шумяць дубровы.
І захмялелы селянін
знаёмай нецэнзурнай мовай
кляне ўвесь сьвет. Ён тут – адзін.

Ягоны трактар нелюдзімы
стаіць у полі. Ноч. Зіма.
Бог з блізарукімі вачыма
глядзіць уніз, але – дарма:

няма патрэбы ў даглядзе –
усё ідзе сваёй хадой:
тут кожны першы ў разладзе
з суседам і самім сабой.

Вяскowy сплін: гарэлка, бл...дкі...
Рава дзіця, сьвіньня вішчыць.
У краме – хлеб і шакаладкі.
У сельсавеце – сыцяг вісіць.

Падлеткі любяцца бязь меры,
бо процьма і бл...дзеі, і дур.
Няма ні веры ні намераў,
каб паднімаць культур-мультур.

Узьлесак. Селянін умела
п'е з рыльца антыдэпрэсant.
У правінцыі душы і цела
ўваходзіць сьмерць-калабарант.

Parade alle

*У гэтым шале-карнавале
гуляе дух, дурэе плоць.
Раскоша й бляск, нібы на балі –
тут кожны бавіцца самахоць.*

Тут калумбарый расьлін пачварных,
тут гніль і слодыч, і мор, і хор.
Твой супраціў небясьпечны й марны,
таму ўлівайся у вір, фланёр.

*Сьпяваюць феі на ўласнай фені,
арфей на арфе лабае джаз,
гучаць літаўры, бягуць кентаўры,
русалкі танчаць факстрот і вальс.*

Бы ў каруселі мільгаюць будні,
нібы Аліса, жывеш у сьне:
сумленьню розум непадсудны
і месца ў сэрцы няма віне.

*Ліецца гномаў старэчы гоман,
скафандры скіфаў блішчаць агнём,
брыдзе стамлёна галодны голем,
піраты весела хлешчуць ром.*

Крываваы кіпень бурліць у венах
і шэсьце ўцягвае, бы магніт:

азарт, які адкладзецца ў генах,
цяпер найлепшы твой сябра й гід.

*Харон за кварту развозіць чартам
усіх ахвочых на іншы бок;
і шкаляры, што ўцяклі з-за парты,
бы чэрці, танчаць “скок-паскок”.*

Гучыць мелодый старых катрынка,
паўсюль суцэльнае *настальжы*:
ўвайшла у сэрца ўспамінаў фінка;
прызнайся, збаўся, скажы, скажы –

*я свой між вас – малады гамункул,
дзіця ўяўленьня й благіх часоў.
Каб выйшаў вонкі душы фурункул,
накінь на горла сьмех-ласо.*

Хрыстос – чырвоны нос

На Каляды ізноўку няма сьнегападу.
Толькі холад сабачы. Дай, Божа, параду:
як ня зьмерзнуць у гэткі мароз,
набухаўшыся ў каматоз?

Чырванеюць насы на галоўнай хваінцы –
у сьвяточным настроі свае і чужынцы.
З цэркваў чутны круты хваласьпеў,
што ляціць па-над гмахамі дрэў.

Калі б Езус радзіўся ня ўзімку, а ўлетку,
я Раство б сустракаў на зялёных палатках
ў таварыстве паўголых дзяўчат.
Ты, Гасподзь, быў бы дзеўкам тым рад.

Ці яшчэ: адзначаць яго ў кожным сезоне –
ў футры, плаўках, вятроўцы і пад парасонам.
Мо, таму і бязбожны народ,
што замала для веры нагод.

Але гэта ўсё мроі – зіма на падворку.
Мы бухаем, глядзім на далёкую зорку,
славім Бацьку і Маці Тваю.
Мой Хрыстос, *happy birthday to you!*

Навагодне-каляднае рэгі

Андрэю Хадановічу

У чаканьні прыходу і Новага году
дабіваеш касяк, дапіваеш каньяк.
Звонку – п’янка-гулянка, чароды народу,
Санта-Клаўс, у санях, даядае фаршмак.

З агурком у руцэ, п’е Сьнягурка з бамжамі,
ловіць вуснамі сьнег, пераходзіць на слэнг.
Тут і жэні, і жаны, і зэкі з нажамі –
глушаць боль ад абломаў, мігрэняў, мітрэнг.

Дачакай нараджэньня Ісуса, камрадзе,
дачкакай, не давай сябе ўводзіць у зман:
Толькі Джа ўсё ўладкуе, залечыць, загладзіць.
На Раство кожны трохі ў душы – растаман.

Хай стаіць камяком безвыходнасьць у горле,
з намі разам – Хрыстос, дзед Талаш, Дзед Мароз.
Слухай Марлі, палі анашу – каб ня ўмёрлі!
Ладзь, нахштальт Бабілону, душы хмарачос.

Дачакайся – і ўрубіцца зорка-пражэктар:
ясьлі ўбачыш, жанчыну, ягня, мужыка.
А між імі – маленечкі Бог-архітэктар,
што трымае ў далоньцы ўвесь сьвет, як жука.

Паднясе тройца магаў дары-абярэгі
немаўляці. І зьменяцца ўсе *status quo*.
Ды пачуецца зь неба анэльскае рэгі
і ты радасна ўсклікнеш: “Во-бля-ха-ра-ство!”

Шолах моўкнасьці

Я.Юхнаўцу
і майму Берасьцю

Правінцыйная плошча з мэрыяй, кадэбэ, выканкамам.
Тоўсты чыноўнік з партфелем перабягае “зэбру”.
Рамантычны Кай на рагу нярвова чакае Герду.
Усё нагадвае кадры з тэлевізійнай рэкламы.

І чамусьці згадваеш рымскія пляцы, афінскі форум,
але тут ня сустрэнеш філосафа ў тозе, атлета ў позе.
Як відаць з апытаньняў і статыстыкі, у гэтым годзе
разрастуцца калгасы, некропалі
і падаткавыя канторы.

Выдаюцца паэмы й альбомы
пра гераічных старшыняў,
школьны гісторык умела змахвае пыл з партрэтаў.
І места няспешна плыве, нібыта музыка рэтра,
у цёмным сутоньні часу ў неасьветленыя далячыні.

Стансы для Старога Берасьця

а

Мой горад сыходзіў паціху ў сюжэты карцін,
зьнікаў, як зьнікае вандроўны тэатр-шапіто.
З уласнаю сьмерцю застаўся сам-насам, адзін

вялізны музей з артэфактамі даўніх часін,
у чые галерэі адгэтуль ня трапіць ніхто.

б

Яны падрывалі дамы за дамамі. І пыл
сядаў на мундзіры герояў забытых войнаў.
Усё разумелі на ўласны імперскі капыл,
вадзілі між мёртвых руінаў уласных “кабыл”,
і месьцічы бачылі: гораду поўны гамон.

в

Пасьля ўсё складалася з гучных ідэяў і фраз.
Падводы з цаглінамі, даўкі казарменны пах,
праекты будынкаў: зьверху, профіль, анфас...
Штомесяц сюды пад’язджаў круты тарантас
і нейкі вайсковы грузін захапляўся: “вах!-вах!”

г

А потым пачаўся шызоідны ціхі кашмар
і прывіды места ўрываліся ў хворыя сны,

у душы ўліваючы цёплы вар’яцкі ўзвар.
Бо новыя вуліцы, новы сумніўны штандар
ня мелі някай каштоўнасьці й нават цаны.

д

Прытоны, забойцы, гандлёвыя плошчы, смурод...
Ці можна ўзнавіць яго тлумную, пругкую плоць?
Той мініяцюрны шматколерны горад-суплёт
чароўна ўбіраў безьліч тэмбраў, адценьняў і нот.
Як мала патрэбна, каб гэта ўсё перамалоць.

Кансьпект аднаго жыцця

Ён вырас у мястэчку, ад бацькоў
чуў толькі пахвальбу; цудоўна падкаваны
ў мастацтве здрады прыкладам сяброў,
падлічваў перамогі; быў адданы
прыхільнік моцы й розуму. Старанны
ў навуках і стэрыльны ў тым,
што тычыцца пачуцьцяў, жыў адным:
ня важна як, якой цаной – або
чужых надзей, ці дабрабыту нечага, – абы
дабрацца ўрэшце на Алімп улады.
Ён вывучаў людзей, як архітэктар –
ляндшафт; дакоры і парады
выводзілі яго зь сябе. Як рытар
меў талент, але – нізкае пароды.

Плач Рэспублікі

Калі ён плакаў ля труны музыкі,
народ – у ложку, на канапе, ля пліты, –
чакаў працягу серыялу; малады
аратар у думках блытаўся й рукі
куды падзець ня ведаў. У зале
абываталі ў футрах і палітонах
пазіралі, маўкліва і засмучона,
на свайго песьняра. Як казалі
ў прэсе, – “памёр ад інфаркту”.
Сьмерць, нарэшце, сталася фактам.

Па прамове аратара запанавала ціша.
Сьвіта чакала знаку. Цалкам забыўшы
на жалобу, абдумваў чарговыя планы.

Пасьля паніхіды ехаў вячэраць да рэстарану.

Fin-de-siёcle

Я б хацеў нарадзіцца на Новай зямлі,
напачатку XX-га, сьціплым клеркам;
працаваць у маленькай канторы ці ў нейкім
іншым месцы; на караблі

раз на год выпраўляцца да Рыму ці Вены;
ажаніцца пад 30, завесьці дзяцей;
паважаным быць, каб аніхто табе “Гей!”
не казаў і ставаць не змушаў на калені.

Штонядзелі хадзіць у кіно, на Каляды –
у царкву, усхваляючы Божую ласку.
Мець свой дом і рахунак у банку.

Прачынацца і ў сьвежых газетах штورانку
праглядаць некралогі, ня ведаць спагады
да жывых і да мёртвых, ды верыць у казку.

Historica

I. Князь

Пасьля чарговага паходу нейкі князь
у нейкім месцы (па дарозе да
сталіцы, дзе чакала самаедаў
радавiтых змова – прэтэндэнтаў
немавед на што) спыніў каня і даў
загад сваёй дружыне соннай: «Злазь!»

Агонь распалілі адразу на ўзгорку.
Усьцешылі князя – тутэйшых мясьцінаў згібы.
Трафейным віном запіваючы розныя стравы,
забыўся зусім пра наваградкі і варшавы.
Вось так і ляжаў сярод поля, нібы
кавалак дрэва, п'яны, глядзеў на зоркі.

Раніцай рушылі далей. Панура матлялі
хмяльнымі галовамі воі да самае хаты:
хто здабычу падлічваў, хто трызьніў ад ранаў.
Наводдаль мірна пасьвіліся коні, бараны...
Князь маўчаў, разважаючы: «Мо, было б варта
перанесьці сталіцу ўладаньяў падалей».

II. Правiнцыя

Дарогі ды грэблі паўсюдна, нізіны й лясы.
Далёка да Вільні, да межаў, што – добра, бо тут
прыносяць вялікія грошы бізун і хамут.

Заўсёды было так і будзе ва ўсе часы.

Калі-нікалі прыезджае аднекуль ганец
з прыемнаю весткай альбо з вайной-навіной
для прышлых удоў, і тыя разам з труной
купляюць уборы ды вэлюм сабе пад вянец.

А недзе далёка напышлівы зброд
уважна глядзіць як стары Гаспадар
паціху ўмірае на полі ад ран.

Дзірван зелянее, ля прыпяцкіх вод
самотна блукае заморскі штукар.
І плыве па-над пожнямi лёгкі туман.

III. Гандляр

Ён прачынаўся зь пеўнямі, імчаў
на плошчу, дзе, насупраць магістрату,
трымаў карчму. Ні жонкі, анi брата
зь сястрой ня меў, пра што не шкадаваў

ніколі. І, паколькі сiнагога –
ягоных справа рук, абшчына,
як вінаград у гронцы, шчыльна
таўклася ля ягонага парогу.

Ён шмат дзе пабываў. “Каштоўны вопыт
лепш набываць за кошт чужы” – заўсёды
лічыўся з гэтай думкай. З ваяводам
былі сябрамі. І адзіны клопат,

які ўзьнікаў, прычынай меў гастрит.
Тлумачыў Тору, не любіў руціны.
У трыццаць два гады пачаў тканіну
вазіць з Усходу. Лёгкі флірт

завёўшы нейк з мулаткай гожай,
забіты быў. І плоць, і косьці
ягоныя згнілі ў якойсьці
магіле. Анiчога больш ня зможа.

IV. Рэч

*Прыбудуць барбары, у іх свае законы
К. Кавафіс, “У чаканьні барбараў”*

– Чаму няма ў сталіцы ні душы ?

– Кароль інкогніта ад’ехаў за мяжу
да знанае ўсеўладнае каханкі
з каштоўнымі дарамі – месцічу й віжу
дзяржаўнаму дакладны знак заранкі
нядоўгага разрыву з каралевай і каронай.
На ўцеху паспалітым і разбэшчаным баронам.

– Калі ж пачнецца праца над законамі,
ці скліча хто, нарэшце, Вальны Сойм ?

– Няма каму. Штодзённа па лясох
магнацтва п’янае са шляхтаю напару
ды ўсёй астатняй поскудзьдзю, у рог
гарланячы, дзічыну гоняць. Марна
чакаць: палацы ўласнай годнасьці
здалі за пярсьцёнкі бяздумнае сквапнасьці.

– Ужо каторае сьвята званоў не чуваць.
Дзе падзелася наша духоўная знаць ?

– Патрыярх у турэцкім сядзіць капкане,
даўно ўжо ня той, як калісь. Цёмнавокі,
перачытвае ўвечар лісты з Ватыкану:
рэлігійныя гульні ды эківокі
абышліся задорага. Цэркваў-касьцёлаў
ад агню не схаваць ні сьвятым, ні анёлам.

– Па той бок, на памежжы – штыхоў варушэньне.
Ці спадзявацца нам на паспалітых рушэньне ?

– Няма тут ужо ані войска, ні ўлады.
Дыпламаты няспешна нясуць у архівы
скруткі новых дамоваў, загады й парады
даючы генералам. Выпісваюць ксівы
адпаведным намесьнікам. Хворая Рэч
у перадсьмяротнай агоніі ўскідвае меч.

V. Сталіца, ранак

Яшчэ гарыць маленькае акно:
складаючы чарговую дэпешу,
ён дапівае цёмнае віно,
запальвае, перастаўляе пешку
d7-d8, нібыта ў кіно;
дапісвае “...хутчэй, бо нас няспешнасьць
заб’е...” нярвовым почыркам. Гадзіньнік
паказвае пачатак сёмай. Вынік

жыцьця, пражытага бяз прозьвішча, імя,
Гісторыю, зь якой амаль на роўных,
ніколькі не хвалюе. Чатырма
гадзінамі пазьней, калі прыдворных
ахопіць паніка і будзе ўжо дарма
люстэрка падстаўляць да мёртвых вуснаў,
адгэтуль будзе ў ім заўсёды пуста.

Ён пакідае дом, мінае сад,
суд, міністэрствы, мост... пад паліто –
у скрутку – дынаміт; якраз парад
на плошчы распачаўся, і аўто
з паважным юбілярам праязджае
уздоўж натоўпу гараджан. І грае
аркестр марш.

Хронікі звычайнага

Людзі з маленькіх правінцыйных мястэчак
засынаюць па дозе вячэрніх навінак.
На вячэру ў іх каша, гарбата, булка,
варэньне з парэчак.
Некаторыя зь іх пераможцы мясцовых дажынак.

Людцы з маленькіх мястэчак ня бачылі сьвету.
Каханьне тут – адна зь непазьбежных традыцый,
якой не жывуць, але выконваюць, ветла
зазіраючы ў вочы ў прамежкі паміж менструацый.

Людцы зь вялікай душою і зглумленым сэрцам
любяць пускаць сылязу ад фіктыўных стрэсаў –
адзінадумцы, рамантыкі, адзіназьняверцы.
Час ад часу праездам бывае прадажны Кесар.

Зь ім у тутэйшага люду свае рахункі:
нехта на службе, другі – у таёмнай змове.
Дарэмна чакаць ад багоў нябеснае манкі –
лепей ціха бяз цудаў пражыць у сямейным алькове.

Людзі з правінцыі едуць паволі з глузду
ад забабонаў, нуды і паўсюднай пустэчы.
А з надыходам Калядаў сядваюць у воз ды
п’яныя славяць Хрыста, месію зьмірэньня й галечы.

Шляхціц Ян Забавецкі перад сьмерцю

“...і на цьому амінь Бідолашній Дебіле”,
Юрый Андруховіч

Быў ты раней паважаным геройскім ваякам:
піў медавуху з жаўнерамі, жэр верашчаку.
Плача цяпер па табе гільяціна, скаціна,
вые сабака, скуголіць дзяўчына Яніна.

Зь юру ці здуру зарэзаў ты, пане, суседку –
дзеўку з тракціру, глухую й дурную німфетку.
Ложак, прасьціны, сукенка, на крэсьле – гарбата.
Не памятала, дурніца, ні мамкі, ні таты.

Меў ты паўсюдна братоў і сяброў старадаўніх,
але згубіў іх, дэбіле, зьняславіўся, даўне.
Бог наш ня ландух, табе не даруе, маньяку –
лепш да смалянага пекла рыхтуй сваю с...аку.

Можаш страчыць пакаяньне, сядзець у чаканьні,
плакаць, крычаць, вар’яець
або кленчыць “О, Пане!”
Не дапаможа нішто, бо актор ты – бяздарны,
гнюс і мярзотнік, уласнаю сьмерцю цяжарны.

Помню, грамілі з табой мы жыдоў з маскалямі,
немцаў з ардынцамі гналі адсюль піньдзюлямі.
Ці ж не на гэткую справу стварыў нас Уладца?
Што цябе змусіла грэшнай пажадзе паддацца?

Зараз сядзелі б з табою у файнай карчомцы,
баілі байкі на вуха якой незнаёмцы,
ці – як бывала даўней – палявалі б у пушчы...
Дай разьвітацца з тваёю душой невідучай –

стрэне па сьмерці ганебнай зусім не анёлаў
(зрэшты й мяне, мо, чакае пякельнае кола).
Цешыць адное – прынамсі, уцехі зямныя
мы спазнавалі бязь меры (даруй, *sole mio*).

Partizanen'44

Поўніцца стрэламі паліцэйскі дворык,
дзеўкі ў клуні “даюць” за ежу і маркі.
А на галоўнай вулцы мясцовы прыдурак
абвяшчае Армагедон, выціраючы смаркі.

Нехта ж забацаў здуру сабе вясельле –
немцы пішчаць пра Марлен у губны гармонік.
І маладыя сьвяткуюць настолькі няўмела,
што ванітуюць пасья на клумбы з рамонкаў.

Ідылія, як заўжды, абрываецца нечакана:
мозг жаніха распырсканы па абрусе...
Далей у кадры – узброеныя мужчыны,
што па чарзе вырубваюць дзяцей і бабуся.

Дзядзькі – за нажы, але што наагул той ножык?
Дзядзькам кулю ў вока, бо не...уй стаяць на дарозе.
І цётка Сьмерць, сабраўшы ўсе душы ў кошык,
глядзіць, як паранены сват канае ў гародзе.

Усіх паліцаяў вешаюць на сьвінаферме,
швэндал паляць жыўцом каля магазіну...
Ды й вёску паляць, каб час не губляць дарэмна.
Прыемна, відаць, мілавацца такою карцінай!

Потым прыходзіць сьвітанак. Раса на трупах,
лётаюць матылькі па-над бязьлюднай дарогай...
А партызаны ў штабе лясным сваім тупа
п'юць самагонку, сьвяткуючы перамогу.

дом апошніх ветэранаў

у траншэях калідораў пуста –
героі ў каляровых піжамах
сьпяць прыняўшы снатворнае
быццам вайсковая рацыя на кухні хрыпіць радыё
і пыльны тэлевізар на тумбачцы
працуе круглыя содні
з ранку да вечару
серыялы перыядычна перарастаюць у войны
войны ператвараюцца ў серыялы
але гэта ня важна
гэта ўжо ня мае значэньня –
на палі бітваў нанесеная футбольная разьметка
медалі пераплаўленыя ў попельніцы
мілосныя лісты – у правінцыйных музэях
а яны самі
засталіся адно ў фотаальбомах
могільніках памяці
і кафкіянскіх сьпісах ЖЭСаў

войска капітулявала
“перамога!” ператварылася ў банальны слоган
а надзея і вера ад самога пачатку былі
элементамі прапаганды

яны ведаюць
што жыцьцё – гэта вялікі лазарэт
бясконца хірургічная апэрацыя

без наркозу
і перапынкаў на абед

цяпер іхні штандар – прасьціна
што сушыцца на балконе
іхняя айчына –
дзевяць паверхаў мёртвае рэзервацыі
іхні гонар –
быццам уцякач з лагэру ваеннапалонных –
мае мала шанцаў
можна сказаць наогул ня мае

VI. Modern wars.

Рэпартаж зь месца падзеяў

Вайна пачалася ўвечары
ніхто й не чакаў такога павароту
на плітах падагравалася вячэра
дзеці даглядалі “Калыханку”
мужчыны моўчкі палілі ў акно
у чаканьні апошніх навінаў

Вайна пачалася ў нядзелю а ўжо ў панядзелак
па той бок лініі фронту зьвінелі келіхі
стратэгі адзін аднаму паціскалі рукі
адусюль гучала лёгкая чыстая музыка
і радыё верашчала пра трыюмфальную перамогу

летапісец жывое трагедыі
уключаны ў падзеі
я за ўсім назіраў знутры

Вайна аднак працягвалася
нягледзячы на паўсюдны фарс
людзі выходзілі з бункераў
няўмела ўзводзілі барыкады
усё што трапляла пад руку
знаходзіла прызначэньне

Вайна была ва ўсіх на вуснах
яна насыцігала цябе ў дарозе
на ранішняй прабежцы ў парку

у чарзе да лекара ў лазьні
на рыбалцы і ўласным вясельлі
але толькі нямногія казалі пра гэта ўголас

Вайна больш падавалася бунтам
знанья каментатары і эксьперты
усе яны былі падобныя на страўсаў
кожны атрымае сваё на ўсю катушку
іхні голас часту фальшывіў
пераскокваючы на высокую ноту

Вайна была дзіўнай бо вораг
быў невідочным што блытала многіх
паводле хронік падручнікаў фільмаў
ён уяўляўся чужынцам захопнікам
з грубымі тварам і мовай
насамрэч усё выйшла складаней
бо вораг аказаўся ўнутры

Іх было шмат нябачных жаўнераў
але ўсіх узначальваў Страх

Цяжка змагацца зь нечым бясплотным
кнігі па мастацтве войнаў
гавораць пра гэта надзвычай мала
застаецца верыць адно ў сябе

Бо вайна не даруе ваганьняў
яна вымушае браць на сябе адказнасьць
каб калі застанешся адзін у акопе
пры сустрэчы твар у твар зь імі
змагчы не адвесьці вочы

Запомні гэтую ноч...

я з табою! – крычаў ён у слухаўку,
але ейны голас губляўся ў шматтысячным галасе
яна была нібы маленькая птушка
ў эпіцэнтры стыхіі
невядомая дагэтуль сіла кіравала ўсім
але ў навакольных кварталах жыцьцё
плыло бязь зьменаў
нібыта нічога і не адбылося

я з табою – каб апынуцца побач ён мусіў
прарвацца празь дзевяць жывых
непраходных колаў
няспынна бліскалі фотакамеры й сонца
люстравалася аранжавым сафітам
у міліцэйскіх шаломах і ў вокнах суседніх дамоў

я з табою – пульсавала адзіная думка
нібы дзеці шчырыя і адкрытыя
сноўдалі іншаземцы
і невядома было калі гэта ўсё скончыцца
адзінай пэўнай рэччу ў гэтым трывожным хаосе
была немагчымасьць вяртаньня

я з табою – той сыціплы кавалачак шчасьця
пеставаны гадамі гвалтоўна канфіскаваны
толькі агенты кранальнага клопату і спагады
па віхлястым маршруце крама-дворыкі-лагер
моўкі рабілі сваю будзёную справу

я з табою – ўсхваляванае сэрца поўнае сьлёз
ён амаль што дабраўся апошнія дзесяць метраў
там наводдаль чуўся ўжо гул калоны грузавікоў
падобнай на рой трутняў над ліпеньскім полем
чакаць нечага іншага было б канешне наўна

яна была там між пары сотняў адчайных
пацалункі абдымкі яны яшчэ гэта пасьпелі
ночны штурм усе ведалі быў ужо непазьбежны
ён шаптаў ёй на вуха пад зычны ляскат металу
запомні гэтую ноч яе сумнае ватэрлоа
я з табою чаго б нам гэта ні каштавала
трымаймась разам трымаймась родная разам
пакуль не адмовяць сілы а нават калі ў адмовяць

Эпілог (які дапускае працяг)

ён думаў ну вось здаецца і ўсё вось і канец
шум паступова сьціхнуў і нейкія людзі няветла
трэсьлі за плечы клікалі голасна “хуткую!”
што ніяк не магла прабіцца ў гэтае пекла

мама мама шаптаў ледзьве чутна ў гарачцы
а яму ўсё тыцкалі ў вусны бутэльку з вадою
запнуўшыся на сентыментальным рэфрэне
ён амаль што ня плакаў і толькі хрыпеньне
выдавала што зь ім нешта зусім ня тое

пачатак жа быў надзіва звычайны
сцэнар прадугледжваў кардоны фургоны
з купай насілак і процьмай людзей у пагонах
зрэшты і вынік думалі выйдзе чаканы
гучалі сірэны ніхто не губляў імпэту
плакаў дзіцёнак але ня будзем пра гэта

ўсё толькі яшчэ пачынаецца ня гледзячы ні на што
ня гледзячы ні на што нават на знакі паразы
ты бачыш жывая хроніка гэтых прасьветленых дзён
не задае больш пытаньняў але прапануе адказы

а заўтра ўсё будзе зусім ня тое й ня так
з памяці-торбы выпадучь кадры атак
і маладыя гіены вясновыя нашыя хросты
сьпішуць пасья на бясьсільле й праблемы росту

мо нехта й запомніць прыступы тых трывог
той нечаканы кардэбалет прыроды
і як месяц зіхоткі і круглы нібы медаль
вісеў над усім нічыйнаю ўзнагародай

Утопія

нашыя шчаслівыя часы
часы аптымістычных жэстаў
й сумніўных прадуктаў
у старасьці
буду згадваць з замілаваньнем

добрыя дарогі заробкі
сацыяльныя гарантыі
нібы дзесяць заповедзяў
клапатліва саграваюць душу

секс піва пасля работы
хатнія каштоўнасьці хатні кінатэатр
недарагія і плоскія
ці ж можа быць патрэбна нешта яшчэ

а калі ўзьнікнуць пытаньні
універсальны даведнік
падкажа тысячы тэлефонаў
адпаведных спецыялістаў

радыёсігналы дакладнага часу
забаўляльныя мерапрыемствы
і брашуркі для IDIOT'S
пазбавяць ад непатрэбных сумніваў

бо як жа прыемна ўвечары
седзячы ў крэсьле
гартаць фотаальбомы

усё там прыгожа і чыста
ані плётак ані нярвовых зрываў
няма там таксама й паразаў каханьня
бо кінематограф памяці
надзвычай любіць ілюзіі

*вось бабця зрывае ў садзе парэчкі
нібы шляхцянка на таных афортах
брэйгелева вясельле ў школьнай сталаўцы
хаўтуры пад нізкім скандынаўскім небам*

такія гульні ўяўленьня
найбольш у пашане
ў інтэлігентных колах

сярэдні клас схільны хутчэй
да гвалту і крыжаванак

канешне бываюць і збоі
забойствы аварыі дробныя хуліганствы
але ўсё гэта
не твая справа
твая справа круціць сваю баранку
гайкі педалі ці што там яшчэ можна круціць
і глядзець выключна наперад
бо спакой вымагае парадку

і прашу ня трэба шукаць
ніякіх аналогій і паралеляў
бо гэта і ёсьць
простым чалавечым шчасьцем

Тэарыст, будні дзень

ён глядзіць тэлевізар канал навінаў
прэс-сакратар аднае з краінаў
пыводзіць лічбы ахвяраў

ён сядзіць у пыльнай кавярні з кальянам
паўтарае паролі і ўрыўкі з карану
тэлефануе кудысьці

так цудоўна ўвечары вылятаю
па квартале носіцца дзетак згряя
ён бярэ свой кейс і выходзіць

як звычайна ідзе па старой адрэсе
нібы плястык плавіцца сонца ўверсе
перамовы і разьвітаньні

адыходзячы ўбачыў ужо зь вітальні:
нібы ранец шкаляр у пакоі дальнім
прымярае пояс шахіда

Зацішша, 5 хвілін пасья

Бы ранішні патруль, выходзіць сонца
на вуліцы, узіраецца ў вітрыны
паўсонных крамаў і пустых цырульняў,
старых плакатаў рваныя тканіны.

Бязжарсна робіць стрэлы снайпер сьпёкі:
ад рынку пахне фруктамі і гнільлю.
Ля плоту, па-над мёртвым мулам, мухі
спраўляюць *dance macabre*. Дамы, што сьнілі

ідылію – нахшталт драўляных мумій:
у старадаўнім саркафагу места
ляжаць мізэрным архаічным друзам.
П'е мозг каменданцкая сіеста:

ані людзей, ані сабак – нікога.
Гудуць мячэты, але вуліца маўчыць.
На ходніку кавалкам манекену
ляжыць рука і глянцам кроў блішчыць.

VII. Піларама жарсьці.

Серэнада

А.
Жанчыны чытаюць “Алесю” і “Vogue”.
Мужчыны віно расьпіваюць на трох.
Сабака на сучку юрліва налёг
і прагна яе дзяўбе.
Плыве цэпелін, а на ім сядзіць Бог,
стары селянін расьцярушвае стог,
рабочы ад моцных нагрузак падох,
а я кахаю цябе.

У барах марціні, ікра, казіно,
па тэлеку збольшага круцяць лайно,
Кусто ў батыскафе дасьледуе дно,
музыка гудзе на трубе.
Вяртаюцца ў моду панамы й трыко,
на працы за шкоднасьць даюць малако,
сьлязу выцірае ўдавіца рукой,
а я кахаю цябе.

Адзін у дэпрэсіі п’е “Валідол”,
другая зьмяніла фрызуру і пол,
у трэцяга жарсьць – беларускі футбол,
чацьверты зьязджае з ЭРБэ.
Банкіры ахоўваюць «бабкі» свае,
а бабкі бароняць бутэлькі свае,
і ўсе тут свае, і на ўсіх не стае,
і я – кахаю цябе.

законы логікі і фройда

дзяўчына падобная на экскаватар –
яна капае яму а пасья зарывае ў ёй
і калі ты крычыш “за што?!” то ты – аматар
ва ўсіх іншых выпадках ты – супергерой

спачатку яна патрабуе ўвагі й пяшчоты
не даючы анічога – нават сябе – назамен
яна нібы штольня там безьліч чорнай работы
але ж і ты ўнутры далёка не супермэн

дзяўчына не падобная на швейцарскі гадзіннік
у яе наагул пашкоджаны механізм
але ты безь яе ня можаш хаця і цынік
але ж ты кахаеш яе хоць гэта і атавізм

і ў гэтыя хвілі вы – пляшка гарэлкі і колы
вып’еш адну і зьнікае патрэба ў другой
калі ты стаіш перад ёй абсалютна голы
яна мусіць таксама быць чыстаю перад табой

Жыцьцё нонстоп

1. Нічога добрага чакаць ня варта

К.

Ніколі болей ня будзе такога лета,
ня будзе так бесклапотна і гэтак сьветла –
ніколі.

Фільмы болей ня будуць даваць асалоду.
І для сустрэчы ня будзе ніякай нагоды.

Ніколі ня будзе болей такой гарэлкі –
халоднай, спажыўнай, чыстай і елкай.
Ніколі.

Тытунь перастане быць пахкім, моцным і смачным.
А розум адгэтуль ня мецьме паказьнікаў значных.

Ніколі ня будзе з таго што ёсьць і палавіны,
такіх файных кніжак у крамах, такой вяндрліны.
Ніколі.

І “хуткая” болей ня будзе настолькі хуткай.
І нам так камфортна ня будзе
ў сьпякотных маршрутках.

Ня будзе такіх авантураў, такіх падарункаў,
настолькі жаданых абдымкаў і пацалункаў.
Ніколі.

Ня прыйдзе твой ліст і ты ня прыедзеш таксама.
Зламаемса мы, бы ў суседнім двары піларама.

Глядзецьмем і выцьмем на месяц, што зьяе на столі,
бы два сувязных, што забылі
і болей ня ўспомняць паролі.

Ніколі.

2. Гатэль

К.

Вось раніца. І ў ёй цябе няма.
Акно. І я – мысьленчая турма.

Вось крэсла. Шафа. Боты ля стала.
Вось ложка, дзе калісьці ты была.

Вось цыгарэты. Слоўнік на сталі.
Пустыя пляшкі – з поўнай на чале.

Гадзіннік, што спыніў падлік гадзін.
І я – адзін, нібыта ў лямпе джын.

Адбіткі пальцаў на старонках кніг.
Самота, што здзяйсняе свой бліцкрыг.

Вось тое, што згубіла свой назоў
і чаго не перажыць ужо наноў;

што сапсавала нам і плоць, і кроў.
За што да сьмерці дзякаваць гатоў.

3. нічога цікавага ў гэтым вершы не адбы- ваецца

Дане

падымаешся а 10 раніцы
п'еш каву
потым спускаешся ў шапкі
па сьвежую газету з вакансіямі
дурны занятак гэты пошук працы –
патрабуюцца будаўнікі і менеджэры
а які зь цябе
будаўнік?
а тым болей менеджэр?
у выніку робіш сабе
макароны з сасіскай
яшчэ раз каву
цэлы дзень глядзіш фільмы
спачатку пра маньякаў
потым нешта маладзёвае ў пратэстанцкім духу
увечары тэлефануеш сябру
у бары чапляеце зь ім па дзеўцы але яны
хутка надакучваюць
зь імі нават бухаць нецікава
а гэта – галоўны паказьнік чалавека
і вы накладаецеся ўдвох
як сьвін'ні
прыехаўшы дадому
доўга звоніш у дзьверы
і раптам разумееш што ўжо даўно жывеш адзін
што дома пуста
што ты ідыёт
што зноў паўтараецца як у мінулы раз

дапаўзаеш да ложку
і падаеш на яго
як падае самалёт падчас катастрофы

уначы адкрываюцца старыя нарывы

прачынаешся
запэцканы крывёй і гноем
уся пасьцель у крыві і гноі
у ваньне змываеш зь сябе ўсю гэтую дрэн
стаіш паліш на кухні
нярвова чухаеш калена
а потым прыходзіць SMS
зь іншага канца сьвету
ад дзяўчыны
ад самай прыгожай дзяўчыны
з усіх што калісьці бачыў
і адзіная разумная рэч
якую сьвет можа прапанаваць у гэты момант –
алкаголь
шмат алкаголю

4. жыцьцё нонстоп

К.

час гладзіць цябе супраць поўсьці ён цябе бесіць
ды гэта – ты ведаеш добра – нічога ня дасьць
ён сыходзіць за месяцам месяц за месяцам месяц
а сьледам цябе атакуе любоўная жарсьць

ты зробіш апошнюю спробу
яна нічога ня зьменіць
ты выйдзеш на вуліцу й вернешся п'яным у дым
бяз сэнсу нічога рабіць бо ніхто не паверыць
бяз сэнсу быць некім а злашча быць маладым

ты зноў зьвіваешся зьмеем у потным ложку
і выеш імя і твой сковыт як плач немаўля
зь ліпучаю сьлінай выхаркваючы патрошку
каханьне якое зьядала цябе спакваля

5. *на ўзьбярэжжы сьведомасьці*

маё сэрца цяпер нібыта начная сталіца
нібы электрычны міксер зроблены у кітаі
нібы гусеніца якая ня ў стане ператварыцца
ў нешта лепшае й гэта ня тое што засмучае

але стварае праблемы напрыклад ныркам
ім бы жыць пажываць але ж не – капец маліне
а памяць дык наагул дублюе ўсё пад капірку
і я ўсё сумленна чакаю – калі ж заклініць

калі гэта ўсё навярнецца калі адпачынак
каб зьехаць – за дахам сьледам –
на мёртвы востраў
дзе наагул няма ні мяне ні маіх “палавінак”
дзе ёсьць адно акіян
і кавалак зямлі для пагосту

6. *Танцы на падзаконьні*

Ярцы

ноч перажоўвае нашыя крохкія сны
і нашыя целы нібы мясарубка мяса
а мы не здаемса мы танчым і танцы яны –
мілосны зарад у дрогкіх руках камікадзэ

бо наша вар’яцтва ідзе невядома куды
бо нашы далоні
бы сьмерцяносныя два кантакты
бо мы адно аднаго захапілі штурмам нібы гарады
і ловім жывёльны свой кайф
фіксуючы факты –

як месяц здымае з садоў серабрысты скальп
як нашыя цені паўзуць зачараванай парай
і як галовы гудуць бы шматлюдны суботні паб

і сьвецяцца цыгарэты нібы маленькія фары

таму не хвалюйся ня бойся ступай на край
бо музыка – гэта апошняя барыкада
якая трымае нас разам давай няхай
нас абаўе пажада зіхоткім гадам

7. *Finita la tragedia*

Ярцы

Ну, вось і нібыта-гармонія:
Букоўскі пад файны лікёр.
Гудзе насякомых калонія
над сьметніцай роем зор.

А парк за акном, нібы знахарка,
зашэптвае мой неспакой.
І страху зіхоткія пацеркі
ляжаць пад падушкай нямой.

Так лёгка, што нават ня верыцца –
ты выжыў, ты, сучын сын!
І сэрца рулетка круціцца,
нібыта магічны млын.

Дзьве элегіі

А.

/

Ты ўсё маўчыш, чакаеш калі я
нямоту выплюну, скажу нарэшце
такі звычайны, але неабходны
маналог, дзе будзе ўвесь набор...
І я ня ведаю: чаму мне так балюча
з рыбіных вуснаў выпускаць табе
насустрач сьлізкага малюска “я-цябе-
-кахаю”, каб пасля нікчэмна хліпаць
носам у халоднай кухні. Мне
здаецца, я ў твае ўвайшоў балоты
надоўга (значыць – назаўжды)... Чакай,
мяне й самога ўжо аж верне ад
паветраных шароў узьнёсласьці, але
язык бярэ свае падаткі і ахвяры.
Мы толькі напачатку: ў нас яшчэ
ні мітаў, ні гісторыі, ні шчасьця...
Мы – чарвякі: з агідаю ямо
ўсю тую поскудзь, што завецца сольлю
зямлі; наіўна верым, мала сьпім. У 23
слупок крыві ў тэрмометры хаосу
ужо знаёмы зь перападамі. Сягонья
ты ад мяне схаваная, як рай
ад грэшніка. Мая перад табой
віна – нішчымніца у дарасхове словаў.
Адзінае, што маю на далоні –

вось гэтыя кульгавыя трызьненні,
якія, мо, аднойчы цьвёрда стануць
на глебу красамоўства, а пакуль –
чарот пацьвілых думак ды балота
болю, у якое ўвойдзем ня раз.

/

Ізноў, нібы забаўка-тамагочы,
я віртуальна падыхаю. Двойчы
быў ратаваны, піў таблеткі-словы;
хаця цяпер ня лепшыя умовы,
але палаю ніткаю вальфраму
ўнутры урбаністычнай панарамы.

Твая душа, зацішак пастаральны,
дзе процьма флёры і бязь меры фаўны,
ні візы не дае, ні грамадзянства
уцекачу, чыё непастаянства
палохае. Але яе тайніцы
цішком шапочуць: “veni, vidi, vici”,
хаця ня ведаю ні грэкі, ні лаціны.
І сноў гангрэна падымаецца няспынна
паўзь лёхі духу на падстрэшша страхаў,
бянтэжыць шырынёю і размахам
атакі на фарпосты глузду, дзоты
памяці, пачуцьцяў платы...
Таму мой розум па сьлядах Адама
шукае код-пароль твайго Эдэму:
брыдзе на мулах думак, экіпажах
метафараў, гіпербалічных баржах
ды па сканчэньні бачыць: вынік – лажа.

Уяўнае падарожжа

A.

Ты зараз, напэўна, сьпіш. Цыкады,
бананы, фінікі, мора, пляж...
На поўдні рай спажыўцам вінаграду.
На поўдні танныя кока й гаш.
Там – сонца, фіесты, начныя парады.

Там тоўстыя цёткі гандлююць на рынку.
Там процьма прывабных хлапцоў і дзявуль:
блэндзінкі, брунеткі, шатэнкі, мурынкі...
Там, як ні круціся, ня кінеш – адкуль! –
ані паліць, ані швэндаць да ранку.

Там ходзяць нясьпешна. Ядуць чарэшні.
Чарнеюць хвалі. Гучыць папса.
Там кожны шчасьлівы, бо кожны – грэшны.
Вар'яцтву ні межаў няма, ні канца.
На моры прыстойна паводзіцца – сьмешна.

На моры жыцьцё уяўляецца глюкам:
там адчуваеш няспынны кайф,
блытаеш тыдні, колеры, гукі.
Але, як паўсюль, калі ўвечары – *love*,
зранку на пляжы валяюцца гумкі.

P.S.

Я бачыў сёньня ў сьне карову.
(Што скажа псіхолаг на гэты конт?)

Мне безь цябе тут ня надта клёва;
плюс яшчэ ў хаце бясконцы рамонт.
Як кажа паэт, – я живу напалову.

Там побач з табою героі, зас...анцы;
пухліны аблокаў на схілах гор.
П'янтосы ў барах, буржуі ў сланцах...
У захапленьне прыводзіць шторм
кожнага: немца, араба, гішпанца...

Ня слухай майго скавытаньня дурнога –
паеж апельсінку, пажуй какос.
Бо, ўрэшце, ў растаньні няшмат благога.
Ты – крыху пасталела, я ж – трохі зарос,
бы нейкі пірат аднаногі.

Блюз

Аддай мне, *my baby*, сваю красу
і водар мне свой аддай –
я іх у тутэйшы ламбард занясу
і выкуплю свой адчай.

Аддай мне сутонья і моўкнасьці мех,
душу маладую сваю –
я ведаю, будзе салодкім наш грэх;
шапні, бы ў кіно, *"I'll give you"*.

Свабоду аддай і пакуты ўва сьне,
іронію й сьмех падары;
аддай свае рукі і твар, але не
пытайся навошта. Памры,

але не напраўду. Я буду, павер,
табой і сабой, дзьве душы
зьляпіўшы ў адну. Сваю згоду, *my tear*,
сваёю крывёй падпішы.

Сястра Дарота

1. Дарота ідзе з рынку

пані Дарота
ідзе па вуліцы сьвятога Тамаша
нясе дзьве торбы ў руках
у адной вялікія чырвоныя яблыкі
у другой цукеркі – прэзенты сёстрам-дамініканкам
а пад кашуляй патаемна схаваны
сьвежы *Cosmopolitan*

у сваім манашкім адзеньні
ад куцюр'е якога забіць
і тое будзе надта па-хрысьціянску
яна падобная на сьмерцейку
такую мілую хатнюю сьмерць
што выйшла ў нядзелю на рынак
па некалькі кіло дабротных душ

зіхоткія вочы пані Дароты
не даюць аніякай надзеі на паратунак
ані ёй – ад непрыстойных думак
ані мне – ад спакусьлівых відзежаў

пані Дарота ідзе па вуліцы Вузкай
і ледзьве хапае месца каб зь ёй разьмінуцца
пані Дароты зашмат
для тратуараў пляцаў каменных вежаў і лесьвіцаў
яна ідзе і ўслухоўваецца ў сьвет
бы ў кішэнны гадзіннік

хаця й ведае здаўна што месцічы й места
жывуць зь ёй па іншым часе

2. Дарота і Вар Млечны

па нядзельнай імшы пані Дарота
ўцякае ў *Var Mleczny*
дзе мужчыны ў спартовых касцюмах
і з тварамі камуністычнага колеру
п'юць кефір а бабулькі ля касы
нібы наркадылеры з поўнымі кейсамі баксаў
па сотні разоў пералічваюць грошы
меню на сьцяне нагадвае пані Дароце
сьпіс божых заповедзяў
праўда яно даўжэйшае й штодня карэктуецца
але гэтая акалічнасьць
ёй асабліва мілая

3. Дарота ў запарку

прыгожыя пары зь дзецьмі
у сьветлых касцюмах
інтэлігентных капялюхах
ходзяць ад клеткі да клеткі
малыя просяць марозіва
а бацька тлумачыць тэорыю Дарвіна
паводле якога шымпазе й арангутангі
атрымаюць у спадчыну
ую сямейную нерухомасьць

а пані Дарота стаіць ля ўваходу
глядзіць на старэнькую касірку
павольную быццам лемур
касірка чухаецца пазяхае
дрэмле час ад часу ў сваёй будцы
але пані Дарота добра ведае
што гэта самы небяспечны падвід
тутэйшага зоо

4. Слабасьці пані Дароты

яе кляштар сьвятое Марыі
жыве сваім сьціплым жыцьцём
і пані Дароце нічога не застаецца
як жыць сваім
адносна кляштарным
адносна сьціплым жыцьцём

яна любіць паліць
потаікі нешта гламурна-дамскае
і глядзець праз акно як кляштарны дворнік
зьмятае ў адну вялікую купу ля плота
тлустыя кавалкі аблокаў цені
падобныя нечым на брудныя майткі або насоўкі
абрыўкі размоваў і іншыя сімпатычныя рэчы

а яшчэ яна любіць маленькія кінатэатры
у іхных утульных крэслах
перажывае так востра й кранальна
чужыя каханьні сямейныя драмы ўдачы
і плача гаворыць што гэта ад сонца
але нікому няма да гэтага справы
ня слухаюць не спачуваюць і аніхто ня верыць
бо
анікога няма

5. Распач сястры Дароты

засынаючы з галавой пад коўдрай
пані Дарота часам гаворыць сама сабе
ціха амаль нячутна
*а мела я ўс...ацы ўсе гэтыя пост і абет
мне ўсяго 33 і я далёка ня Езус
а мела я ў с...ацы ўсе гэтыя страх і віну
і паглядзім што на гэта мне скажа
ранкам ці некалі потым
мой нерасчуты Бог*

Дзёньнік медузы

А.

I

Мне не хапае мужнасьці прызнацца у паразе,
аддзерці ад душы кару ілюзій. Пэўне,
таму й катую ўласны глуд. У кожнай дозе
твайго праклёну – вірус трэну, што гудзе ў венах.
Шалее плеер на FM-е – нана-нана –
“я твая танцорка на сёньня, танцорка за грошы”, –
я памылка, я збой у сістэме, дурная загана...
Толькі сьлёзы ад сьнегу ўваччу і кашаль душыць.

I

Сьцісьні зубы, наперадзе доўгі тайм;
гэты боль твой – фігня, бо ня ведаеш да чаго
давядзе дарога ў сумнеўны ерушалайм,
ля сьвятыняў якога ня скажаш ужо “Ого!”.
Бо твой поўдзень і поўнач, і захад, і твой усход
не гавораць нічога – ніякіх каардынат.
Нібы ў рыбіны, прагна ловіць паветра рот,
і душа вылятае ў *нікуды*, нібы астранаўт.

II

Эх, зімовы пейзаж, геаметрыя раю!
Будні дзень для душы, але сьвята для вока.
Заваліцца б зь віном да якога шахрая,
а пасья да дзяўчыны, а зь ёю – ў далёкі

прамысловы раён на ўскраіне места,
дзе стаіць даўгабуд; і зь ягонага даху
падглядаць нерухома пад посьвіст зойд-весту,
як сьвятло адступае за ўзьлесак, на захад.

IV

У нутры шкрабаюцца коткі і каты,
што рыхтуюць сэрцу чарговую буфанаду.
Не каўтаю гарэлкі, барбітуратаў
і астатніх падманак. Даводжу да ладу
рамяство вымаўленьня складаных рэчаў,
бо ад простых цягне ў макабр, у пастку,
бы адную жанчынку – на рэйкі легчы...
Лепей, ландух, насунь карнавальную маску!

V

Хай бадлеры гадуюць свае хімеры –
адчыні вакенца й любы наведнік
занатуе ў ноўтбуку твае памеры,
назаве падвід, занясе ў даведнік.
У адкрытым сьвеце няма таямніцаў –
ёсьць прыватны доступ да процьмы скарбніц:
дон жуаны, садомы, гамеры, феліцы...
Цісьні гузік – чаму затрымаўся твой палец?

VI

Увайдзі, на дразда ціхі посьвіст кіруй,
стукат дзятла ці кволае кнігаўкі сьпеў.
Што пабачыш – у памяць сабе занатуй:
цёмны лес, павуціньне. Чаго не хацеў
ці хацеў – атрымай: холад, лета, харон.
Альбо гэтак: гармонія, гурыі, мёд.
Пераключыцца розум на *off* замест *on*
і душа назаве Адрасату свой код.

VII

Выйшаўшы на балкон, на чарговай п'янцы,
са сваёю нудой застаешся сам-насам:
бо даўгія трузымы ня маюць шанцаў
ды і паўзы набралі крытычнае масы.
Цыгарэта, пагляд, што завіс у небе.
У абодвух палоў усё тыя ж ролі:
гільдэнстэрн-разенкранцы, няўдалыя фэбы...
Беражы сваіх клоўнаў, сьвятая Дольлі!

VIII

Ты кажаш, культура – нішто, другарадная цацка,
што каштоўнымі ёсьць у жыцьці
дзеіны вопыт і вынік.
Вось і барбары думалі так. Але ўсё ж не зьнянацку,
не з пустога, абжыўшы прасьцягі, забацалі Рынак,
прыпыніліся ў засені картэзіянскіх выгодаў,
на руінах якіх утрапёна зьбіраем складанку –
цягне долу ўсё больш з кожным месяцам, годам,
нібы сонца, пізанскі наш гмах. Дачакаемся ранку?

IX

Сьпяць ужо грамадзяне краіны – глыбокая ноч.
У калодзежы страху мой тварык а-ля пікасо:
пасярэдзіне рот-простакутнік і вока наўзбоч.
Я зьвіваюся ў ложку, табой разламаны. Сон,
бы сьпектакаль, сарваны ягоным жа гледачом,
на *пасьля* пераносіцца. Ты мне дала ключы
да маіх жа пустых сутарэньняў, карцінку – вачом,
глузду – цішу, ў якой ён,
нібыта ў пустэльні, крычыць.

X

Зрэшты, ня трэба трагікі і сентыментаў.
Сябе шкадаваць – прыкмета слабога духу

і – прыроднага скоцтва. Як тамака у паэта? –
“Вер болю свайму, але не нырцуй у скруху”.
Вось гэта і ёсьць формулай спасьціжэньня
(толькі яна кшталтавацьме тваё cogito),
дыбай, якая здольная даць збавеньне.
Бо хіба што адно багі ня сплываюць мыта.

XI

Мой халодны розум падобны да плиткай медузы.
Што ўратае мяне, як ня хуткая метамарфоза:
быў нарцысам – зрабіўся арфеем,
абраньнікам музы.
У жыцьці не ратуе, да жалю, статычная поза,
да якое, прызнаюся, маю вялікую схільнасьць.
Вось і зараз сяджу, паўтараю сваёй эўрыдыцы
ролю блізкага ёй персанажу ў страху скінуць
прочкі маску зь сябе, пад якою – твар чужаніцы.

XII

Выпаўзаючы наўздагад з катакомбаў сумніву,
я ня ведаю, што чакацьме мяне ў фінале.
Хочаш пэўнасьці, але маеш хіба што ксіву
на бясплатную сьмерць у халоднай пустой кіназале,
дзе мігціць на экране кіно без твайго удзелу.
(У падобныя хвілі малюеш сябе героем).
Бы душа, што глядзіць з настальгіяй
на ўласнае цела,
я трымаюся за мінулае розумам, скутым табою.

Дывертысьмент для ІК

1.

Я пішу табе зь цемры – выдаткі работы.
Мой кампутар шалее, пачуцьці – таксама.
Безь цябе пражываю жыцьцё зь неахвотай:
дай, галубка, мне, нью, хаця б тэлеграму,

каб я мог дацягнуць да наступнае дозы,
каб глядзець на людзей не з агідай, а жалем.
Напляваць на выгоды, прыбытак, ролс-ройсы,
абы ты на мае не паклала скрыжалі.

2.

Я – арфей, словаблуд, мацюгальнік заўзяты –
у памежнай правінцыі краю абсурду,
час і розум марнуючы ў порна і чатах,
паратунак знаходжу у словах. Заўсёды

ў палюбоўным разладзе з быцьцём і сабою
ўсё адно пакахаць, бы той лох, цябе здолеў.
Не люблю, маё сонца, здавацца бяз бою:
пагуляйма – памучым сваю неспатолю!

3.

Гутэнтаг, майнэ кляйнэ вандроўная котка!
У Берліне – лагода, а ў нас тут – шыза:

кормяць пернікам ды – не шкадуючы – плёткай
(пра яе нехта Фрыдрых цудоўна сказаў).

Падарожжы – ёсьць ежа душы: азірніся
і спазнаеш дагэтуль нязьведаны драйв.
Нават я тут, у пекле, на дне, самым нізе
сузіраю цікаўна татальны раздрай.

4.

Мне няма што сказаць, я маўчу. Ў маім целе
ані кроплі сіл, у душы – распад.
Каб забыцца, нырцую у радые- й тэле-
акіян. Падкажы мне дарогу назад.

Мой тупік – безаблічныя лёгкія будні,
што мяне прыручаюць, ад жарсьцяў і сноў
адлучыўшы. Мой час – надта брыдкі ды брудны.
Ажыві сваёй явай жыцьцёвае шоў.

5.

О, марлен мая дытрых, зіма ўжо мінула,
а мы ўсё паасобку – ты нешта сьпяваеш,
я ж, па звычцы, – маўчу, ні да чога ня чулы,
акрамя як да словаў ды рыфмаў. Ці марыш

адрачыся ад слабасьцяў, непастаянства,
што заносаць пад скуру ўтрапеньня хваробу?
Самі пекла сабе й паслухмяная паства;
мы з табою – бадзягі нязнанае пробы.

6.

Вось ізноў забухалі сябры ды суседзі
ў карнавалах сьвяточных знайшоўшы ратунак
ад сябе і ад бліжніх. Ці ты, мая ледзі,
гэтаксама нявечыш свой розум і шлунак?

Захавайма сваёй бесклапотнасьці лёхі,
дзе – душа, а ня дух забрадзілага збожжа.
Весялосьці і торчу няма ані трохі
ў іхнім ціхім і патрыярхальным бязбожжы.

7.

Новы мэр паказаў сябе вельмі прыстойным.
Пані М. падарылі кватэру й каляску.
У Багдадзе й Нью-Ёрку ўсё неспакойна.
Адчынілася крама “Кансервы, кілбаскі”.

Вось калаж: ён рэальны, таму й бессэнсоўны.
Бы паштоўка зь любога зь пяці кантынентаў.
Маёй памяці мех скарбам гэтакім поўны.
Ты ж – зьнішчаеш яго кожнай ночы дашчэнт.

8.

Кансьпіратар уласных параз і жаданьняў,
як люблю я прачнуцца адзін у кватэры –
смакаваць цыгарэту гадзінаю раньняй,
слухаць лялечак злых у айчынным этэры;

аддавацца кароткім шчасьлівым імгненьням,
у якія ты – човен паўзьверх акіяну;
піць гарбату й сачыць, як паўзуць па калене
і цяплом спавіваюць праменьні-ліяны.

9.

Паказальна-узорны ансамбль алкаголікаў,
што ад бару нуды да рыгалаўкі радасьці
несупынна дрэйфуе, мяняючы столікі
й, нібы пляшкі, – гады. Да найглыбшага дна дайсьці,

калі ўсё ўжо сваё, – вась уцеха адзіная.
Іраністы, юрліўцы, гульцы апантанья...

У хмяльным віртуале чароўнай ундзінаю
ты прыходзіш і ўміранасьць дарыш жаданую.

10.

Як табе ў Бангкоку, тайландскія цуды
ці даюць асалоду вачом, ці ўзрушэньне
робіць вэрхал у думках? Між нашых спарудаў
фіг ты фарбаў такіх сузірацьмеш бражэньне.

Там ты, котка, свабодная ў дзях і словах,
што тубыльцам тамтэйшым, напэўна, да с...акі.
Зрэшты, як і тутэйшым. Вербальны мой сполах
не пакінь без адказу – дашлі фатакарткі!

11.

Шмат прывабнага маюць былыя калоніі:
сексуальнасьці слодычы, пошэпт архаікі...
Там калі і канаеш, дык толькі ў агоніі.
У далёкіх мясьцінах шалёнай арганікі

заўважаеш на тварах знаёмыя прыцемкі
(іх і дома хапае ў вачох суайчыньнікаў).
Занясі ўсё ў свае штовячэрнія зацемкі,
у маленькі ноўтбук падарожнага кініка.

12.

Завучыўшы на памяць ўсе сутры і мантры,
ты, нарэшце, вяртаешся з доўгіх ваяжаў.
Як сустрэне цябе твая родная кантры?
Ці усьцешыцца вока знаёмым пейзажам?

Доўгі сон. За акном – пыл і гул аўтабану.
Ты готовая здохнуць з нуды або грыпу.
Але гэта мінае й ты зноў закахана
і з азартам глядзіш на насыценную мапу.

харкаўскі накцюрн

О.З.

мы сядзелі й глядзелі адно на аднаго
і час станавіўся густым нібыта нафта
нашых аголеных целаў агульны вагон
ляцеў у нікуды згодна з зорнаю картай

і тыя планеты што бачылі мы ў акно
адпавядалі каметам у цёмных сэрцах
кроў закіпала быццам у рондлі віно
і скура гарэла ад моцных мілосных сьпецей

ночныя промні лягалі табе на твар
як лягае пыл на прыдарожныя травы
мы ведалі што каханьне – гэта тавар
па якім застаецца толькі пустая тара

але ўсё тое неба што мелі мы над сабой
усе цыгарэты спаленыя напару
нам былі неабходныя як хмары
маланцы як рулі патрэбны набой

сентыментальны раманс

Дане

я чакаў цябе як нікога дагэтуль
і патроху зрабіўся вялікай чакальнай залай
я пасьпеў убачыць дно а заадно і паўсьвету
і амаль не паехаў дахам ад смутку і шалу

мы ня ножкі цыркуля мы дзьве старонкі
неразрэзаныя тонкім нажом пазнаньня
наша жарсьць і каханьне выходзяць вонкі
як выходзяць на волю вязьні і ўсё што стане

нашым прыватным апокрыфам я гатовы
перажыць з табою і жыць адною табою
дзеля цябе я згодны на перамовы
зь любою зь дзьвюх сіл – добраю і ліхою

P.S.

Вялікая экспедыцыя да Бога

братам Вачоўскі

Уладар, гледзячы на манітор, націскае *delete*.
Ты ня плоціш ніякага мыта,
папросту трапляеш туды,
дзе квітнее прыгожы сад, дзе ў штольнях – Аід;
дзе ідылія, згода, гул арханёльскай дуды
ды войскі шкілетаў.

Бог – несмяротны вірус. Ня ўзважыўшы ўсіх *pro et contra*, не спакаваўшы рэчаў,
пакідаеш свой нібыта родны дом,
тубыльцаў, у жылах якіх рыбіная кроў.
Ты адгэтуль прыдумка, бадзяга, фантом,
насельнік пустэчы.

Выдалены са сьпісаў, забракаваны файл,
маеш добры шанец адтуль, зь Нябыту,
пераслаць фатакопіі карт,
запісаць на стужку анэльскі харал.
Там у запале, ўвайшоўшы ў азарт,
зь незвычайным спрытам

выкрадаеш сакрэты сьмерці і таямніцы сноў.
Незаўважаным ценом вачыма нябогі
сузіраеш статкі гульлівых душ.

Ідучы па сьцежцы нязнанных сьлядоў,
паўзь вялікае плато, бясконцы буш,
выходзіш на Бога.

Ты ўзыходзіш на ўзгорак, глядзіш скрозь туман
у бінокль і бачыш абрысы заводаў:
канвеер віны
вырабляе там духаў бяз дахаў. Старэнькі Пан
п'е нектары. Ён жорскі, дурны
і ніякага роду.

Ён ня мае ніякіх прэтэнзій. Яму ўсё адно,
што робяць ягоныя клоны,
якія ў іх зараз праблемы.
Ён бязжарсна стварае сваё кіно,
што ўвабрала ўсе жанры й сюжэтныя схемы.
Доўга і манатонна

круціць стужку, фіксуе банальны факт
як хамелеоны душ мяняюць колер.
У аб'ектыве бачыць, як Парадыз
ператвараецца ў калгасны сад;
як па сходах імкліва спускаецца ўніз
разьняволены ролер.

Перад Ім адкрываецца мёртвы прасьцяг
з рахітычнымі цельцамі даўгабудаў,
з мокрай ільсьністай іржой
на палотнах білбордаў; там войскі салага
пад коўдрай лясоў, палі з анашой,
сховішчы цудаў.

У тамтэйшых ландшафтах звычайны цягнік
падаецца жалезным цмокам, богавай цацкай,
казачным чарвяком.
Час ад часу ты чуеш ягоны рык

і задаешся пытаньнем: “Дзе мой дом?”,
бы корэш твой дацкі.

Нават на гэтых халяўных нябёсах, куды
перабег з апраметных тунеляў
у пошуках шчасьця, нідзе
не знайсці Эльдарада – аазісу, дзе вады
заваліся, дзе час не імчыць, ня йдзе,
але выпадае з арэляў.

Ты таксама зверху ўзіраешся ў гэты Садом,
цырк, кунсткамеру, магазьвярынец,
дзе нарадзіўся сам,
назіраеш сафары анёлаў, якія гуртом
бесклапотна шукаюць ахвяру. Гэтым гульцам
патрэбны чужынец,

каб, як сыну стары Аўраам, выпусьціць кроў,
не міргнуўшы вокам, па волі Боса.
Ані ветру, ні хмар.
Толькі роў арханёльскіх хароў
далятае з далёкіх сфер. І вясёлы Цар
гуляе лёсам.

Нібы каты зь цёмных вякоў, Сьвяты Легіён
вынішчае ваколіцы сьвету
ад брыдкіх і грэшных істот.
Некранутая райская кома, летаргіка, сон.
Творца робіць у мозгу хады, нібы крот,
адкрывае сакрэты.

Ён засеў, нібы костка ў чарэшні, ўнутры.
Твой маленькі перпетуум мобіле,
злы Карабас.
Ён ляжыць у лайне і лунае ўгары.

І калі ты пытаеш сябе “Was ist das?”
і па некалькі кропляў

выціскаеш усю сваю радасьць і гной,
Ён кладзе табе ў рукі
нябачны білет.
Уваскрэслы, ступаеш на глебу, як Ной.
І, як голуба, рот выпускае ў сьвет
першыя гукі.

...я адчуваў як вызваляюся
ад лішку энергіі
якой надзяліла мяне маладосьць...
Анджэй Бурса.

Будзень паэта

паэт прачынаецца аб 11.20
правіць пару радкоў
ва ўчорашнім вершы пра красу сьвету
выпівае гарбаты выпальвае дзьве цыгарэты
пасля чытае Клаўса Мана ў сарціры

а 12.40 выбіраецца ў краму
але ў парку зас...аным лабрадорами і пекінесамі
сустракае некалькі сучыных сыноў
як звычайна просяць нечага
атрымаліваюць па зубах
паэт таксама зарабляе па яйках

вярнуўшыся ў пакой
з хлебам макаронамі і пабітымі яйкамі
перакрэсьлівае пару радкоў
ва ўчорашнім вершы

—
дзень выдаўся надзвычай паэтычны
увечары трэба будзе пачаць новы верш
пра гэтую клятую красу сьвету

Зьмест:

I. Вертэрыяда.....3

Tabula rasa.....3
Пасланьне да маладога вертэра.....7
Мроі, мроі.....9
Арфей..... 11
Дэкарт па-беларуску.....13
Пралетар зонг.....14
Супермаркет адзіноты.....15
Дзевяносьця forever.....16
lucky strike.....18
In the death car we're alive.....20
Vigilia.....22
11-я заповедзь.....24
пена будняў.....26
Калыханка.....27

II. Дывертысьменты, напісаныя пад кайфам.....28

У дарозе, пад кайфам.....28
Рандэву I31
Рандэву II33
Рыжскія секстэты.....34
начны кракаў.....36
Intercity.....38
sunshine reggae.....40
азія для бедных.....41
белавежская адысея.....43
black sabbath in lemborg.....44
адысея-200745

III. Душэўныя пакуты выхаванца С.46

Маладосьць.....46
Крызіс сярэдняга веку.....47
Памяці сябе.....48
Места.....50
Intermezzo.....51
Квест.....52
Pange, lingua.....54

Сталеньне.....55
Тры вершы паводле Роберта Фроста.....56
“...магчымацьць спачуваньня як слупок...”59
Восень.....60
Nostalgia 61
Вечар звычайных цудаў.....62
Хутар са слановае косьці.....63
папулярная псіхатэрапія.....64
Вінтоўка.....65
“...На распухлае воблака сэра...”.....66
Pub-scrolling у пошуку Гармоніі.....67
аўтаматычная лінія няўдач.....68
Верш перад сном.....69

IV. Лёгкі жанр.....71

Хаўтурны санет.....71
Бізнэс.....72
Каліфорнія.....73
Нямецае порна.....74
Лаві момант!75
Санеты да Франчэскі:76
Некалькі словаў пра каханьне.....76
У горадзе.....76
1,5 санеты ў самалёце.....77
Неагатычны трылер.....78
Народныя матывы.....80
Падарожжа на ўскраіну ночы.....81
Вальс “Крыжачок”83
Ідылія.....84
Parade alle.....85
Хрыстос – чырвоны нос.....87
Навагодне-каляднае рэгі.....88

V. Тайм-аўт.....89

Шолах моўкнасьці.....89
Стансы для Старога Берасьця.....90
Кансьпект аднаго жыцьця.....92
Плач Рэспублікі.....93
fin de siecle.....94
Гісторыка:95
1. Князь.....95
2. Правінцыя.....95

3. Гандляр.....96
4. Рэч.....97
5. Сталіца, ранак.....98
Хронікі звычайнага.....99
Шляхіц Забавеці перад сьмерцю.....100
Partizanen'44102
дом апошніх ветэранаў.....103

VI. Modern wars.....105

Рэпартаж з месца падзеяў.....105
Запомні гэтую ноч.....107
Эпілог (які дапускае працяг).....109
Утопія.....110
Тэарыст, будні дзень.....112
Зацішша, 5 хвілінаў пасьля.....113

VII. Піларама жарсьці.....114

Серэнада.....114
законы логікі і фройда.....115
Жыцьцё нонстоп:116
1. нічога добрага чакаць ня варта.....116
2. Гатэль.....117
3. нічога цікавага ў гэтым вершы не адбываецца.....117
4. Жыцьцё нонстоп.....119
5. На ўскраіне сьвядомасьці.....119
6. Танцы на падвакольні.....120
7. Finita la tragedia.....121
Дзье элегіі.....122
Уяўнае падарожжа.....124
блюз.....126
Сястра Дарота.....127
Дзеньнік медузы.....130
Дывертывсьмент для ІК.....134
харкаўскі нактурн.....138
сентыментальны раманс.....139

P. S.

Вялікая экспедыцыя да Бога.....140

Будзень паэта.....144

Сьцісла пра аўтара:

Сяргей Прылуцкі – паэт, празаік, перакладчык з ангельскай, польскай, украінскай моваў. Нарадзіўся ў 1980 годзе ў Берасьці. Фіналіст літаратурных конкурсаў імя Н. Арсеньевай (2002), імя У.Караткевіча (2004), да 100-годдзя газеты “Наша Ніва” (2006), якія ладзіліся Беларускамі ПЭН-цэнтрамі, стыпендыят праграмы Homini Urbani (Кракаў, 2007). Удзельнік Міжнародных паэтычных фестываляў “Druskininkai Poetic Fall” (2006, Друскінінкай-Вільня), “Порядок слов” (2006, Менск), “Кіеўскія лаўры” (Кіеў, 2007), чэшскага літаратурнага фестывалю “Месяц аўтарскага чытаньня” (Брно, 2007).

Літаратурна-мастацкае выданьне

Сяргей Прылуцкі

Вершы

Бібліятэчка часопісу "Дзеяслоў"

Выпуск 7

Рэдактары *Андрэй Хадановіч,*
Барыс Пятровіч (Сачанка)

Мастак *Генадзь Мацур*
Вёрстка *Людміла Фомчанка*
Карэктар *Анатоль Івашчанка*

Адказны за выпуск *Уладзіслаў Сілянок*

Здадзена ў набор 20.06.2007 г. Падпісана да друку 8.08.2007 г.
Фармат 84x108₂. Папера афсетная. Друк афсетны.
Аб'ём — ул.-выд. арк. Наклад асобнікаў. Заказ №

Выдавецтва "Медысонт".

Надрукавана ў друкарні СТАА "Медысонт",
ліцэнзія №02330/0056748 ад 22.01.04.
220004, Менск, вул. Ціміразева, 9.

